ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 30 (7938)
ФЕВРАЛИИН 4
СУББОТО
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Колхозуудай, тэрэшэлэн малажалай совхозуудай ниитын малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ. Хамагай түрүүндэ түргэнөөр урган үдэдэг мал бологшо гахайн ажахые хүгжөөжэ, мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ; гахайн мяханай хэмжээе орон дотор бүхы дээрэ үйлэдбэрилэгдэдэг мяханай 50 процент хүрэтэр ехэдхэхэ, тиихэдээ мяха ба бекон үйлэдбэрилхын тулада гахай шахаха ябадалай булюу һайн байһые хэрэглэхэ.

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектһээ).

Культурын шэнэ ехэ дэбжэлтэ тээшэ!

…циалистическэ культурые һалбабадаруулха, арадай ажабайдал… талаарнь һайжаруулха хэрэ… мунистическэ парти өөрынгөө … шухала зорилгонуудай нэгэниинь … тоолодог. Иимэ зорилгые партиин … В. И. Ленин табиһан байна. … арад зон эгээн шухала юу… — гэгээрэлээр, культурын хүг… хангагдаха байгаа гэжэ заа… ураа. Ленин иигэжэ хэлээ: һэн … техникын гайхамшагта бүхы … соёл культурын туйлаһан … юумэнүүд бүгэдэарадай баялиг … хүн түрэлтэнэй оюун ухаан, … болол энээнһээ хойшо хүсэрхэл… мүлжэлгын арга байхаа бо… юм… Бидэ энээниие мэдэнэбди, … агууехэ түүхэтэ энэ зорилгые … түлөө хүдэлмэрилэнгүй байжа … бүхы хүсэеэ зорюулангүй … болохо аал?» Партиин бэелүүл… культурна революци Советскэ … бүхы республиканууд дотор … листическэ культура хүгжөөхэ … ехэ арга боломжо олгоо. Манай … социалистическэ культурын, прог… наукын, түрүү искусствын … тулгуури болоо.

…лай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй … табанжэлэй түсэбэй амжалтатайгаар … культурын бүхы … шэнэ ехэ амжалтанууд …

… дунда ба дээдэ эрдэмэй … үзэгдөөгүй түргэнөөр хүгжэ… советскэ соёл культурын … урагшаа харагдана. Арадай … үргэн ехэ хүгжэлтэнь соёл … урган мандахада шухала … олгоно.

…олюциин урда тээхи Росси дотор … ангинууд лэ дунда ба дээдэ … болохо шадаадаг һэн, харин … тиимэ эрдэм абаха аргагүй … 1913 ондо ороной хүн зоной … центнь үзэг бэшэг мэдээгүй, … дунда һургуулида 500 мянга … лэ һуралсадаг һэн.

…тскэ Союз дотор бүгэдэниитын … һуралсал бэелүүлэгдээ. … арадай ажахые хүгжөөхэ зур… табанжэлэй түсэб тухай КПСС… съездын Директивэнүүдэй … хадаа зургаадахи табанжэлэй … дунда һургуулинуудые … һургуули), … дунда … һургуулинуудта … тон олон хэрэг … хараална.

… орон хараха мүнхаг байдал… үлдэжэ хэдэн шатын … советскэ соёл культурын … арадай гэгээрэлэй талаар мар… хэмжээ ехэ арга… … шухала уялга болохо ёһотой.

…үгэдэниитын дунда эрдэм хадаа … эмэлтэдые болэдхэхэдэ хэрэгтэй … хүсэнүүдые тон олоор хүмүүжүү… гаргадаг газар мүн. Һуралсалай …—1928 ондо оронойнмай дээдэ бү… һургуулинуудта оройдоол 160 мян… студентнүүд һурадаг байһанаа, мү… 1 миллион 865 мянган хүн һурана. …эхи табанжэлэй эхеэр арадай …нда дээдэ эрдэмтэй оройдоол 90 … мэргэжэлтэд, дунда эрдэмтэй 56 … мэргэжэлтэд хүдэлмэрилдэг … Мүнөө үедэ Советскэ Союз дотор … ба тусгаар дунда эрдэмтэй 5 мил… 500 гаран мэргэжэлтэд хүдэлмэ… Табадахи табанжэлтэй сасуул… зургаадахи табанжэлдэ дээдэ ба … эрдэмтэй мэргэжэлтэдые тухайл… 1,5 дахин олоор гаргаха, харин … промышленностиин, барилгын, …спорт болон хүдөө ажахын һалба…удта тухайлбал хоёр дахин олоор …ха гэжэ хараалагдана.

…ой тоото мэргэжэлтэдэй бии бай… ябадал наука болон техникые үргэн …тэйгээр хүгжөөхэ арга олгоно.

…оветскэ культурын туйладаг амжал…уд, тэрэнэй саашадаа хүгжэхэ про…нь хилын саанахи нүхэдэймнай … үнэн зүрхэнһөө һайшаагдан уг…, тиихэ зуура капиталистическэ …уудай ажал-ябуулагшадай һанаае …оно. Советскэ Союз эрдэм, наукын… хүгжэлтын талаар капиталистическэ …уудһаа булюу һайн байна гэжэ тэ… ажал-ябуулагшад мэдэрхэ баатай бо…кой. «Росси доторхи гэгээрэлэй хэм… угаа ехэ байна…» гэжэ тэдэнэр мэ…лнэ: СССР дотор «университедүү… дүүргэһэн хүнүүд Великобрита… гү, али США-гэй мүн лэ тиимэ …үүдтэ орходоо бүри ехэ эрдэмтэй …» гэжэ тэдэ ажал-ябуулагшад тэм…лэнэ.

…рдэм гэгээрэл, соёл культура хүг…э талаараа манай ороной элитэ бу… байһан ябадал капиталистическэ …уулалтада орходоо социалистиче… байгуулалтын булюу һайн зүйлынь болоно. Тиин эдэ булюу һайн зүйлнүүд саашаа ошохо бүреэ ниитын ажабайдалай али бүхы һалбаринуудта улам бүри эли тодоор харагдаха юм.

Кино, радио, телевидени, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, ном хэблэлгын хэрэг мэтын иимэ тон шухала культурын хэрэгсэлнүүдые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ зургаадахи табанжэлэй Директивэнүүдэй проект дотор ехэ удхашахар олгоно.

Кино болбол искусствын эгээн ниитын ба олондо ойлгостой һалбари мүн. Табанжэлэй һүүлэй багта жэл соо 120-һоо үсөөн бэшэ хүсэд метражна фильмнүүдые гаргаха гэжэ хараалагдаба. Манай кинематографи тиимэ олон фильмнүүдые хэзээдэшье гаргаагүй юм. Картинануудые гаргаха ябадал табанжэлэй түсэбөөр түрүүшынхиеэ хараалагдаба, тиимэ болохолоороо гүрэнэй шухала зорилго болохо байна. Энэ хадаа творческэ залуу хүсэнүүдые дэбжүүлэн гаргаха, бүхы киностудинуудые нарин һайнаар хүдэлмэрилдэг болгохо, шэнэ техникээр хангаха, сценаринн хэрэгые үндэһэнь һайжаруулха тушаа кинематографиин хүдэлмэрилэгшэдтэ уялгална.

Тон богони волнада дамжуулха улам жэ нарижуулагдаһан радиодамжуулга СССР-эй европейскэ хубида үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, томо городуудай хоорондо телевизионно программануудые дамжуулалсадаг болохо арга боломжо байгуулагдана, үнгэтэ телевидени нэбтэрүүлэгдэжэ эхилхэ байна. Радиодамжуулгын ба телевизионно программануудай хэмжээе нилээд үргэдхэхэ, тэдэнэй идейно-политическэ болон уран һайханай хэмжээе дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха, советскэ арадай удха түгэлдэр ажабайдалые бүхы талаарнь, хүсэд һайнаар харуулха ябадал радиогой хүдэлмэрилэгшэдһээ эридэнэ.

Ном хэблэлгын хэрэгые хүгжөөхэ, ном, журнал, газетэнүүдые бүри олоор гаргадаг болохо хэмжээнүүд абтана. Ном хэблэхэ хэмжээнэй ба тэрэнэй гүн удхын талаар нэгэшье орон СССР-тэй жэшэлдэхэ аргагүй байна. СССР дотор 1955 ондо нэгэ миллиард гаран хэнэг номууд хэблэгдээ. Манай литераторнуудай, эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй, ном долгорүүлэгшэ хүдэлмэрилэгшэдэй уялгань гэбэл, хэблэгдэжэ байгаа номнуудайнгаа идейно-политическэ, уранһайханай, научна хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэг болоно.

Советскэ культура социализмын — эгээн түрүү ниитын байгуулалтын культура мүн байһан дээрэһээ түрүү культура болоно. Эгээн түрүү, марксистско-ленинскэ үзэл бодол советскэ культурын идейна үндэһэ һуури, үүсхэл болоно.

Мультинациональна, национальна, социальна болон политическэ дарлалтада эсэргүү тэмсэдэг идеологи үндэһэтэй, … бүхы … оронуудай хани барисаанай … социалистическэ культура хадаа буржуазна хархис идеологидо эбсэшэгүй харша юм. Буржуазна идеологи болбол мүлжэгшэдэй ба колонизаторнуудай аша туһые сахин хамгаалдаг. Социалистическэ культура бодото арадай, национальна культурын али бүхы үзэгдэлые халуунаар һайшаан дэмжэдэг. Марксизм-ленинизмын агууехэ хүсэниинь юуб гэбэл, энэ хадаа олон мянган жэлэй туршада соёл культурын хүгжэжэ байгуулһан эрхим һайн бүхы юумэнүүдэй бэелэл болодог, ниитын прогрессивнэ хүгжэлтэдэ туһа болохо бүхы юумэнүүдые дэмжэдэг.

Горькиин хэлээшээр, «буржуазин байдалые гоёохо хэрэгтэ, баяшуулые забхай байдалаа үргэлжэлүүлхэдэнь һанааень амарааха хэрэгтэ» зорюулагдадаг культура манай арадта харша юм. Марксизм-ленинизмын идейнэ үндэһэ һуури дээрэ бии болоһон социалистическэ культура шэнэ общество байгуулхадань арадта туһалдаг, коммунизм тээшэ бидэнэй дабшалтые түргэдхэдэг.

Буржуазна хархис культурын «хахад һүниин ерэхэ саг хүрэтэр хоёрхон лэ минута» үлөө гэжэ буржуазна культурын эгээн уруу дуруу һаналтай хүнүүд гунигтайгаар дабтана. Харин тиихэдэ социалистическэ культурын тунгалаг һайхан үдэр ерэжэ байна.

Советскэ культура хадаа Коммунистическэ партиин залан ударидахы хүтэлбэри доро, тэрэнэй идеологиин болон политикын хүсэ ехэтэ нүлөөн доро хүгжэнэ. Советскэ арадай культурна саашанхи дэбжэлтэ туйлагдахын хажуугаар тэрэнэй моральна һайн шанарнуудынь бэхижэхэ, политическэ ушар ёһо мэдэлгэнь улам ехэ болохо, Эхэ орондоо бүри дуратай болохо байна. Сэгнэшэгүй ехэ эдэ шанарнуудые Коммунистическэ парти советскэ арадта саашадаашье хүгжөөхэ юм, юундэб гэхэдэ Коммунистическэ парти энээниие тон шухала зорилгонуудайнгаа нэгэниинь гэжэ тоолоно.

(«Правдын» февралиин 3-най түрүү бэшэг).

Металлургнуудай шэнэ һургуулинууд

…үрүү дүй дүршэл шэнжэлхэ за… хоорондын һургуулинуудые …6 ондо эмхидхэхэ тухай түсэбые …СР-эй Хара металлургиин ми…терство батална.

…игэрэгшэ жэлдэ Магнитогорско, …ецкэ комбинадуудай, Северскэ, …сунска, Сталинска, мүн бусад …дуудай дэргэдэ дүй дүршэлые …жэлхэ 28 һургуули хүдэлһэн …а. Дүтэрхы продукци гаргадаг …приятинуудай металлургнууд … бэсынгээ техническэ амжалтатай …илсаа.

…еталлургнууд энэ жэлдэ 52-һургуули эмхидхэхэ юм. Кислород хэрэглэжэ ажалладаг мартеновскэ пеэшэнүүдэй хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые шудалха һургуулида Дзержинскиин, Петровскиин нэрэмжэтэ, Ново-Тульска, Ново-Тагильска, Челябинска, Макеевскэ, Азовсталь, Запорожсталь заводуудай үйлэдбэриин түрүүшүүл хабаадалсаха. Карл Марксын, Дзержинскиин нэрэмжэтэ ба бусад огнеупорно заводуудай новаторнууд хромо-магнезитовэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түрүү арга методуудые шэнжэлхэ юм. (ТАСС).

Манай Эхэ ороной столица—Москвада

Нина Левинагай жэшээгээр

Электролампын заводой коллектив КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй үдэр бүхэниие шэнэ амжалтаар тэмдэглэнэ. Предприятиин бүхы цехүүд жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Январьда түсэбһөө гадуур 60 мянган радиолампа, 110 мянган гэрэлтүүлгын электролампа гаргагдаа.

Гэрэлтүүлгын лампын цехын хүдэлмэришэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Эндэ 25 бригада часай графигаар хүдэлмэрилнэ. Тэдээн сооһоо найманиинь радиолампын цехын хүдэлмэришэн комсомолка Нина Левинагай жэшээгээр доторой резервэнүүдые ашаглаха комплексно түсэбүүдые табинхай. Мария Бусятниковагай бригада тиимэ түсэбөөр хүдэлмэрилэн, январь соо 4341 лампа түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө.

Съездын хүндэлэлдэ абтаһан уялганууд заводой бусад участогуудта амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Ольга Бубиковагай хүтэлбэрилдэг, радиолампа хабсарагшадай бригада үнгэрэгшэ һарада 3600 лампа даалгабариһаа гадуур бэлэдхээ.

Нина Левинагай жэшээгээр мүнөө заводой 70 бригада ба участогууд хүдэлмэрилнэ.

Хүдэлмэришэн эхэнэрнүүд ба тэдээнэй үхибүүд тушаа анхарал оролдолго

«Эхэнэр хүдэлмэришэдэй ажалай ба ажаһуудалай эрхэ нүхэсэлые али болохоор һайжаруулха» — гэжэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект дотор бэшэгдэнхэй.

Дзержинскын нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактура» гэжэ бүд нэхэлгын комбинадта таба мянга гаран эхэнэрнүүд ажалладаг. Үхибүүдэй эмхи зургаанууд эндэ жэлһээ жэлдэ олошорно, үхибүүд болон эхэнэр хүдэлмэришэдэй дунда элүүржүүлгын хэмжээ-ябуулга үнгэргэлгэдэ мүнгэ зөөри улам ехээр һомологдоно. ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэ зуураа, фабрична комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Новикова иигэжэ хэлэбэ:

—Мүнөө комбинадай дэргэдэ үхибүүдэй 10 садууд ба яслинууд хүдэлмэрилнэ. Хара далайн эрьедэ байгуулагдаһан, энэ комбинадай тусхай санаторидо жэл бүри 450 үхибүүд дүрбэн һараар амардаг юм.

Москва шадархи Салтыковка гэжэ станциин дэргэдэ манай городок бии. Тэндэ мүнөө 50 үхибүүд байна. 35 үхибүүдэй байха үшөө нэгэ байшан һаяар нээгдэхэ.

Һургуулиин наһа гүйсөөдүй 1200 шахуу үхибүүд зуниие үзэсхэлэн һайхан газарнуудта үнгэргэхэ. Мүн тэрэ тухай тооной һургуулиинхид зунайнгаа амаралтын үедэ Румянцева станцидахи пионерскэ лагерьта амарха. Шэнэ табанжэл соо садууд болон яслинуудта һууринуудайнь тоо нилээд олошоруулагдаха. Мүн бүд нэхэгшэдэй элүүрые хамгаалгада мүнгэ гаргашалалга ехэ болохо. Энэ жэлдэ олон зуугаад хүдэлмэришэд амаралтын байшангуудта ба санаторинуудта амаралтаяа үнгэргэхэ, комбинадай профилакторидо бэеэ һайжаруулха.

Уранһайханай литературые пропагандалга

СССР-эй уранзохёолшодой Союзай уранһайханай литературые пропагандалдаг Бүхэсоюзна бюро үнгэрэгшэ жэлдэ столицын предприятинууд болон эмхи зургаануудта, Москва шадарай колхозуудта 2800 гаран элидхэлнүүд, вечернүүд болон уншагшадай конференцинүүдые эмхидхээ Москвагай олон уранзохёолшод ажал тухайгаа тооһоһон байна. Тэдээнэй тоодо Т. Антокольский, И. Андроников, А. Бек, Т. Гранин, Л. Кассиль, М. Матусовский, Л. Никулин, С. Островой, С. Смирнов, Г. Эмин болон бусад оролсоно. Мүнөө литераторнууд столицын дээдэ һургуулинуудай студентнэртэй уулзажа байна.

СССР-эй уранзохёолшодой Союзай секретариадай баталһан, энэ жэлэй түсэб дотор тематическа вечернүүд хараалагданхай. Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэритэй зохилдуулагдан, дэлхэйн культурын агууехэ хэдэн түлөөлэгшэдэй дурасхаал үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ.

Союзна ба автономно республиканууд, арадай демократиин оронуудай уранзохёолшодой ба хилын саанахи оронуудай прогрессивнэ уранзохёолшодой зохёолнуудые пропагандалгада ехэ анхарал хандуулагдаха. Советскэ литературын элдэб жанрнуудай — лирическэ шүлэгүүд, богони рассказууд, сатира, драматурги болон кинодраматургиин вечернүүд болохо.

Театрын хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсал

Бүхэроссийска театральна общество Москвагай театральна хүдэлмэрилэгшэдэй семинар четверг бүхэндэ үнгэргэнэ.

Столицын бүхы шахуу театрнуудай түрүү артистнууд болон режиссёрнууд энэ семинарта һуралсана. Һуралсагшадай тоодо РСФСР-эй арадай артистнууд С. Бирман, Л. Доброжанская, П. Константинов, В. Владиславский, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша П. Васильев, РСФСР-эй габьяата артист И. Соловьев, Белорусска ССР-эй габьяата артистка А. Шапс болон бусад олон хүнүүд оролсоно.

Семинарта хабаадагшад К. С. Станиславскиин шаби, СССР-эй арадай артист М. Кедровэй хүтэлбэри доро агууехэ артистын арга дүршэлые гүнзэгыгөөр шудална.

Бүхэсоюзна театральна общество Станиславскиин системые гүнзэгыгөөр шудалха хэрэгтэнь москвагайхидта туһалхаһаа гадна, дүтэ шадарай городуудай режиссёрнуудта, уранһайханай самодеятельностиин хүтэлбэрилэгшэдтэ зорюулһан семинарнуудые эндэ эмхидхэһэн байна. Сибириин, Дальна Востогой, Поволжиин ба Кавказай режиссёрнуудай хорин үдэрэй семинар һаяхан дүүрэе. (ТАСС).



Москва. Ородой агууехэ эрдэмтэ Н. Е. Жуковскиин научно-мемориальна музейе нээлгын баярай ёһолол һаяхан болоо. Энэ музей эрдэмтын түрэһөөр 109 жэлэй ойн үдэр нээгдээ. Музей соо табигдаһан олон тоото экспонадууд эрдэмтын ажабайдалай ба зохёохы хүдэлмэриин замые, тэрэнэй байгуулһан научна ба һуралсалай эмхи зургаануудай түүхые, мүн Эсэгэ ороной авиациин 47 жэл соо хүгжэһэн түүхые харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Е. Жуковскиин научно-шэнжэлэлгэ хэлгэдэ зорюулагдаһан зал. Саада таладань Московско техническэ училищиин дэргэдэ Н. Е. Жуковскиин байгуулһан агаарта ниидэлгын кружогто А. Н. Туполевой проектээр бүтээгдэһэн аэродинамическа труба харуулагдана. **ТАСС-эй фотохронико.**

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Уралан нарижуулагшадай эдэбхи

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэри соо онсо тэмдэглэгдэһэн техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. 1955 ондо 3 миллион түхэригэй арьбалалта үгэхэ уралан нарижуулгын элдэб дурадхалнууд оруулагдаа.

Заводой үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг цехын хүдэлмэришэн нүхэр Захватихата элдэб автоматна түхеэрэлгэнүүдые зохёолгоор ехэ амжалта туйлаа. Тэрэшэлэн паровозой мөөрэнүүдые бүтээдэг цехын токарь нүхэр Чаинский ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилгаар мүн лэ һайн амжалта туйлажа шадаа. Мүнөө заводой уралан нарижуулагшад КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Үнгэрһэн январь һара соо уралан нарижуулгын хэдэн арбаад үнэтэ дурадхалнууд оруулагдажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тэмсэлдэ туһа хүргэбэ.

М. ПОЗДЕЕВ.

Шлакоблок үйлэдбэрилдэг болохомнай

Дээдэ-Берёзовкын хирпиисын завод 1956 оной январь һарын түрүүшын үдэрһөө эхилэн шлакоблогуудые олоор бүтээжэ захалба. Гэрэй ханада хэрэглэгдэхэ энэ шэнэ материал манай республикын барилгын организацинуудта ехээр хэрэглэгдэжэ эхилбэ.

Дундаа хүндытэйгөөр хэгдэдэг энэ шлакоблок шэгнүүрээрээ хүнгэн болобошье, барилгын хирпиисэдэ орходоо 7,2 дахин ехэ юм. Энээниие хэхэдээ шулуу нүүрһэнэй үнэһэнтэй (шлагтай) цемент известь хоёрые холидог байна. Шлакоблогуудые бүтээн гаргадаг «СМ-40» гэжэ шэнэ пресс заводто тодхогдоо. Харахада багашаг энэ пресс нэгэн доро хоёр блок бүтээн гаргана. Шэнэ материал бүтээн гаргаха ажалда заводой эрхим хүдэлмэришэд О. Фетонова, Т. Фефелова, А. Киселёв гэгшэд табигдаа. Залуу техник Лидия Рашева халаанай мастераар томилогдобо. Нүхэр Рашевагай хүтэлбэрилдэг халаан 12 хүнһөө бүридэхэ байбашье, мүнөө 7 хүнһөө бүридэнхэй. Тиибэшье, эдэнэр ажалайнгаа бүтээсые үдэр бүри дээшэлүүлнэ. Тус агрегат хүдэлмэришэдөөр гүйсэд хангагдаад байхадаа халаан соо 2 мянган хэһэг блок үйлэдбэрилдэг болохо. Энэнь 14,4 мянган хирпиисэтэй адли болоно.

Хирпиисэ хэһэндэ орходоо шлакоблок үйлэдбэрилхэдэ һураггүй бага ажал гаргашалагдадаг. Хэбтэ сохигдоһон хирпиисые тусхай пеэшэн хүрэтэр зөөжэ, галдахын тула ехэ нүүрһэн гаргашалагдахаһаа гадна, ажал ехэтэй хүдэлмэри хэгдэдэг байгаа. Мүнөө шлакоблогуудые үйлэдбэрилхэдэ хүдэлмэришэдэй 50 процентнь, шулуу нүүрһэнэй 70 процентнь арьбалагдадаг, ажалай бүтээсэ 5 дахин дээшэлдэг болоһон байна. Шлакоблогууд үйлэдбэрилэгдэһэнэйнгөө удаа 8—12 часай үнгэрөөд байхада барилгашадта эльгээгдэдэг юм.

Манай завод шлакоблогууд болон хирпиисэ үйлэдбэрилхэһөө гадна, пеэшэнһээ гараһан үнэһөөр шэнэ зүйлэй цемент үйлэдбэрилдэг болохонь. Партиин XX съездые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө коллективэймнай дунда социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй. Заводой хүдэлмэришэд зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсээд, шэнэ уялгануудые абана.

К. Левша, тус заводой партийна организациин секретарь.

Түрүү участогай хүдэлмэришэд

Манай ороной ажалшад ямар нэгэн гайхамшагта событиие ажалай эрхим амжалтаар уттадаг заншалтай. Галуута-Нуурай 5-дахи шахтын хоёрдохи участогай горнягууд партиин XX съездые нэрэтэй солотойгоор уттаха зорилгоор бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

Энэ участогайхид партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриин гаран сасуу, шахтынгаа бүхы коллективтэл адли, партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо, 1955 оной дүүрэтэр 5 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэхэ уялга абаһан юм. Участогайхид абаһан уялгаяа дүүргээд, 7 эшелон эрхим шанартай нүүрһэ Эхэ орондоо уялгаһаа гадуур үгөө.

Участогай бүхы коллектив зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые баяртайгаар хүлеэн абаад, эдэ үдэрнүүдтэ ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ байна. Тус коллектив январь һарынгаа даалгабариие холо үлүүлэн дүүргээ.

— Коллективэйнгээ гэшүүдэй эбтэй һайнаар ажалладагай, ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар лэ ехэ бүтээсэ туйланабди, — гэжэ участогай начальник нүхэр Григорьев хөөрэнэ.

Дүй дүршэлтэй шахтёр Василий Григорьевич Гармашевой хүтэлбэрилдэг бригада мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Нүхэр Гармашев шадамар бэрхээр хүтэлбэрилхэһөө гадна, эрхим ажалаараа бусадта жэшээ харуулдаг юм.

Участогай бүхы бригадануудта болоһон суглаанууд дээрэ горнягууд партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсээд, съездын нээгдэтэр 2 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо үгэхэ уялга абаа. Горнягууд тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

И. Фадеев.

Залуушуул жэшээ харуулна

Эрийскэ леспромхозой модошод 1955 оной хоёрдохи хахадта КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа, ажалай эмхидхэлые нилээд һайжаруулһан байгаа. Тэрэнэйнгээ ашаар модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ саг соонь дүүргэжэ, республикынгаа леспромхозуудай түрүү зэргэдэ оролсоһон юм. Мүнөө тус леспромхозой модошод туйлаһан амжалтаяа саашань арьбадхажа байна.

Леспромхозой хүдэлмэришэд партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, энэ оной түрүүшын кварталай түсэбһөө гадуур 11 мянган кубометр модо шэрэхэ уялга абаа. Мүнөө леспромхозой хүдэлмэришэн бүхэн абаһан энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Съездын хүндэлэлдэ үргэнөөр дэлгэрһэн мүрысөөндэ леспромхозой комсомолецууд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Модо бэлэдхэлэй Тибигуты гэжэ пунктда комсомольско залуушуулай мастерска участок байгуулагдаба. Тус участогые комсомольско организациин секретарь Иосиф Иржевский хүтэлбэрилнэ. Эндэ хамта 30 залуушуул цикличностиин графигаар хүдэлмэрилжэ, модо бэлэдхэхэ ба таллуулха үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Комсомольско-залуушуулай участогайхид шэнэ газарта хүдэлмэрилэн, нүүрһэнэй промышленностьда ехээр хэрэглэгдэдэг тулгын модо гол түлэб бэлэдхэнэ. Залуушуулай участогайхид эмхидхэгдэһэн үдэрһөө хойшо графигаа үлүүлэн дүүргэжэ ябана.

М. Старкова.

Бурят-Монголой АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1955 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

1955 ондо промышленностиин, хүдөө ажахын болон транспортын хүгжэлтэ, капитальна барилга, эд товарай эрьесэ, культурна байгуулалта иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I. Промышленностиин үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ

Бурят-Монголой АССР-эй территори дээрэхи промышленность валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 104 процент дүүргэв. 1954 онтой сасуулхада валовой продукциин хэмжээн найман процентээр ургаһан байна.

Доро дурсагдаһан министерствонүүд, управленинүүд, комбинадууд, трестнүүд болон предприятинууд промышленностиин валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые иимээр дүүргээ:

	1955 ондо жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерство	104
БМАССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	101
БМАССР-эй Коммунальна ажахын министерствын промышленна предприятинууд	117
БМАССР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд	107
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Барилгын материалнуудай промышленностиин Управлени	103
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түлишын промышленностиин Управлени	111
Галуута-Нуурай рудоуправлени	103
«Забайкаллес» комбинат	100
Онохойн модоной комбинат	116
Улан-Удын мяха-консервын комбинат	106
№ 4 мелькомбинат	114
«Байкалгосрыбтрест»	90
«Маслопром» гэжэ Бурят-Монголой трест	118
Улан-Удын паровозо-вагонно завод	103
Тимлюйскэ завод	84
Механизированнэ шэлэй завод	99,7
БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрика	120
Улан-Удын заһабарилгын завод	120
Улан-Удын мотор заһабарилгын завод	101
Селендумын мотор заһабарилгын завод	109
«Механлит» завод	140
Бичурын сахарай завод	42
Улан-Удын модоной завод	116
Клюевскэ модоной завод	90
Загаһа буйлуулгын завод	88
Махоркын фабрика	103
Улан-Удын ликеро-архиин завод	100,4
Улан-Удын спиртын завод	102
БМАССР-эй олзоборилгын кооперациин Совет	106

БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерство, БМАССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство, БМАССР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Барилгын материалнуудай промышленностиин Управлени, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түлишын промышленностиин Управлени, «Забайкаллес» комбинат, Онохойн модоной комбинат, Улан-Удын паровозо-вагонно завод, Улан-Удын мотор заһабарилгын завод болон БМАССР-эй олзоборилгын кооперациин Совет валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэдээ өөһэдтөө даалгагдаһан зүйлнүүдэй номенклатура болон ассортиментын талаар 1955 онойнгоо түсэбые дүүргээгүй.

Промышленна продукциин шухалын шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбэй дүүргэлтэ иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно:

	1955 ондо жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
Нүүрһэн	102
Электроэнерги	107
Барилгын модо зөөлгэ	96
Хюрөөдэгдэһэн модон	99,5
Сонхын шэл	95
Хирпиисэ	87
Извёстко	88
Ноохон бүд	119
Арһан гутал	115
Валенка	88
Мяхан	103
Колбасна зүйл	102
Мяханай консервэ	113
Загаһанай консервэ	102
Загаһа барилга	95
Малай тоһон	131
Сыр	117
Кондитерска зүйл	102
Спирт	101
Пиво	112

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар жэлэйнгээ түсэбые иимээр дүүргэв:

	1955 ондо жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд	100,3
БМАССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд	103
БМАССР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд	107
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай Управлени	105
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түлишын промышленностиин предприятинуудай Управлени	129
Галуута-Нуурай рудоуправлени	108
«Забайкаллес» комбинат	99,1
Улан-Удын мяха-консервын комбинат	94
№ 4 мелькомбинат	109
«Байкалгосрыбтрест»	85
«Маслопром» гэжэ Бурят-Монголой трест	115
Улан-Удын паровозо-вагонно завод	102
Тимлюйскэ завод	89
Механизированнэ шэлэй завод	100
БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрика	114
Улан-Удын заһабарилгын завод	111
«Механлит» завод	120
Улан-Удын модоной завод	114
Клюевскэ модоной завод	113
Загаһа буйлуулгын завод	114
Махоркын фабрика	128
Улан-Удын ликеро-архиин завод	92
Улан-Удын спиртын завод	102
БМАССР-эй олзоборилгын кооперациин Совет	100,6

II. Хүдөө ажахы

1954 онойхитой сасуулхада 1955 ондо хабарай культурануудай ба намарай хара тарянай ниитэ талмай 8 процентээр ургэдхэгдөө.

Республика дотор 1955 ондо 1954 онойхидо орходоо хабарай культуранууд 10 процент ехээр таригдаһан байна. Тиихэтэй хамта, 1955 ондо шэниисын тарилгын талмай 3 процент, ячменэй 18 процент, хартаабхын 9 процент үргэдхэгдэһэн байха юм. Кукурузын тарилга эрид үргэдхэгдэжэ, 1955 ондо тэрэниие тарилгын талмай бүхы дээрээ 50 мянга шахуу гектар болоһон байна. Үбһэн ба ногоон тэжээл болохо овёс 1954 онойхиһоо ехээр таригдаһан байгаа.

1955 ондо хабарай культурануудые тариха гэжэ хэмжээ-ябуулганууд соогоо хараалһан түсэбөө колхозууд бүхы дээрээ 100,4 процент дүүргээ. Гэхэтэй хамта, 1955 ондо махорка тариха ба һуулгаха гэжэ хэмжээ-ябуулганууд соогоо хараалһан түсэбөө колхозууд 51 процент, овощь—84 процент, тэжээлэй корнеплод—85 процент, хартаабха—86 процент дүүргэһэн байна.

Колхозуудта 1954 онойхидо орходоо 64 процент ехээр үрэ-жэмэстэ модод таригдаа; үрэ-жэмэстэ шэнэ садуудые 1955 ондо һуулгаха гэжэ хэмжээ-ябуулганууд соогоо хараалһан түсэбөө колхозууд 49 процент дүүргээ.

1954 оной хабарһаа эхилэн, машинно-тракторна станцинууд болон совхозууд 160 мянга үлүүтэй гектар шэнэ ба боро газар хахалжа, тэрэнэй 114 мянга үлүүтэй гектар дээрэнь 1955 ондо ургаса абахын тула тарилга хэһэн байна.

Нуга газар тон дутамагаар ашаглагдаа.

1955 ондо нуга газар дээрэ колхозууд 1954 онойхидо орходоо 14 процент ехээр хартаабха болон овощь таряа, тэрэнь хартаабха болон овощь тарилгын ниитэ талмайн оройдоо 3 процентнь болоно.

Хоёр жэлэй турша соо—1953 оной сентябриин 1-һээ 1955 оной сентябриин 1 болотор республика дотор уһалагдадаг газарай талмай 4 процентээр үргэдхэгдөө. Хүдөө ажахыда хэрэглэгдэһэн уһалууриин канава һубагтай газарай 83 процентнь 1955 ондо уһалагдаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ бороо хурын багаар оробошье, уһалууриин канава һубагтай байһан хээрын сабшалангай 18 процентнь, ороохото культурануудай тарилгын 45 процентнь, бэлшээриин газарай 74 процентнь элдэб шалтагаанаар уһалагдангүй үлэһэн байна.

Уһалууриин системэ шэнэдхэн байгуулха ба уһалууриин шэнэ системэдэ орохо түсэб нилээд дутуугаар дүүргэгдээ.

Машинно-тракторна станцинууд барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэб бүхы дээрээ 96 процент, тэрэ тоодо заһабарилгын шэнэ мастерскойнуудые бариха, хуушануудыень үргэдхэхэ ба шэнэдхэн һайжаруулха түсэб 90 процент, автогаражнуудые бариха түсэб 98 процент, хүдөө ажахын машинануудые хадагалха һарабша сарайнуудые бариха түсэб 152 процент дүүргэгдээ. Тиихэтэй хамта, 1955 ондо ашаглалгада үгэхэ гэжэ хараалагдаһан барилгануудта мүнгэн зөөри элсүүлхэ жэлэйнгээ түсэбые машинно-тракторна станцинууд 83 процент дүүргэһэн байна.

Республикын колхозууд өөрынгөө ба гүрэнэй урьһаар үгэһэн мүнгэн зөөриие хэрэглэн, 1954 онойхидо орходоо үхэрэй байрануудые 2 процент ехээр, хониной—32 процент, гахайн—43 процент, силоснэ барилганудые 5 дахин ехээр барижа, ашаглалгада оруулаа. Үхэрэй, гахайн байрануудые бариха ба ашаглалгада оруулха жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Гэбэшье, республикын колхозууд 1955 ондо тугалай байрануудые бариха ба ашаглалгада оруулха түсэбөө 51 процент, хониной—74 процент, шубуунай—12 процент, силоснэ барилгануудые—48 процент дүүргэһэн байха юм. 1954 онойхидо орходоо шэнэ теплицэнүүд ба парнигууд үсөөнөөр баригдаа.

1955 ондо республикын хүдөө ажахын материально-техническэ база саашадаа нилээд ехээр ургажа ба бэхижэжэ үргэлжэлөө. Хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгын ургаһан ба хүдөө ажахын машинануудые ашаглалгын зарим тэды һайжарһан ябадал колхозно үйлэдбэриие механизацилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ арга олгоо.

1955 ондо машинно-тракторна станцинууд колхозуудта 1954 онойхидо орходоо хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые, зөөлэн хахалалгаар абажа бодоходо, 13 процент ехээр хэһэн байна. Гэбэшье, механизированнэ хүдэлмэри хэхэ жэлэй түсэб 94 процент дүүргэгдэһэн байха юм.

15 хүсэтэй условно трактораар газар элдүүрилгэ жэл соо дунда зэргээр тухайлхада 12 процентээр ехэ болоо.

1955 ондо машинно-тракторна станцинууд колхозуудта газар хахалалгые бүхыдэнь шахуу, хабарай ороохото культурануудые тарилга 94 процент, тэжээлэй корнеплодууд ба силоснэ культурануудые тарилга 80 процент механизацилһан байна. Колхозуудта хартаабхын 62 процент үлүүтэйень машинно-тракторна станцинууд таряа. Бүхы ороохото культурануудай 97 процентнь комбайнаар хуряагдаа. Силос даралга 80 процент механизацилагдаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта, колхозно үйлэдбэридэ хүдэлмэринүүдые комплекснoор механизацилга дутамагаар нэбтэрүүлэгдээ. Хуряалгын һүүлээр ороохо таряае полевой тогууд дээрэ сэбэрлэлгые, хатаалгые, хартаабха, овощь болон пропашной бусад культурануудые абалга, мүн тэрэшэлэн бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие механизацилга гээгдэлтэй зандаа байгаа. 1955 ондо колхозуудта овощь тарилга ба һуулгалга мини 7 процент, хартаабха малталга 27 процент, үбһэ сабшалга ба һурилэлгэ тухайлхада 36 процент, солоомо суглуулга ба һурилэлгэ 54 процент механизацилагдаһан байна.

1955 ондо колхозууд 1954 онойхидо орходоо сэбэр пар ба намарай пар багаар хахалаа. 1955 ондо пар ба намарай пар хахалха гэжэ хэмжээ-ябуулганууд соогоо хараалһан түсэбөө колхозууд нэгэ бага дутуугаар дүүргээ.

1955 оной IV квартал соо трактор, плуг, сеялкэ, культиватор заһабарилха түсэбөө машинно-тракторна станцинууд үлүүлэн дүүргээ, тиигэбэшье, комбайн заһаха түсэб нилээд дутуугаар дүүргэгдэһэн байна.

1955 ондо колхозууд ба совхозууд 1954 онойхидо орходоо һү 41 процент ехээр һааһан, ноохо 22 процент ехээр хайшалһан, үндэгэ 3 процент ехээр абаһан байна. 1955 ондо колхозуудта үнеэн бүриһөө һү һаалга 1954 онойхитой сасуулхада 47 процент ехэ болоо. Тэрэшэлэн мяхан зарим тэды ехээр абтаһан байха юм. Малажалай ашаг шэмэ ехээр абадаг болоһон ябадал гүрэндэ 1955 ондо 1954 онойхидо орходоо һү 24 процент ехээр, ноохо 22 процент ехээр тушааха, худалдаха арга колхозууд болон совхозуудта олгоо.

1955 оной январиин 1-тэй сасуулхада 1956 оной январиин 1-дэ колхозуудай ниитын малай тоо толгой иимээр олон болоо: хонин—10 процент, гахай—20 процент; гэхэ зуура, эбэртэ бодо малай, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгой хороһон байна. Совхозуудай министерствын совхозуудта, мүн энэ үе соо эбэртэ бодо малай тоо толгой 8 процентээр, хонидой—9 процентээр олон болоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозуудта 1954 онойхидо орходоо силос 25 процент, совхозуудта—2,6 дахин ехээр дарагдаһан байна. Тиигэбэшье, 1954 онойхидо орходоо малда тэжээлэй корнеплод, үбһэн ба солоомо багаар бэлэдхэгдэһэн байгаа.

III. Түмэр замай болон автомобильна транспортын түсэбэй дүүргэлтэ

Зүүн Сибириин түмэр замай дүрбэдэхи отделени 1955 ондо ашаа тээхэ жэлэйнгээ түсэбые 104 процент дүүргээ, тэрэ тоодо: модо тээлгээр, түлеэ оруулалсан, 99,7 процент, шулуу нүүрһээр 105 процент, минерально-барилгын материалнуудаар 113 процент дүүргэгдээ.

РСФСР-эй автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министерствын Бурят-Монголой автомобильна трест ниитын хэрэглэлэй автомобильна транспортаар ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые 96 процент дүүргээ, тиихэдэ ашаанай эрьесын түсэбые 114 процент дүүргэһэн байна. Пассажирнуудые шэрэхэ жэлэй түсэб 114 процентээр дүүргэгдээ.

IV. Капитальна барилга

1955 ондо гүрэнэй капиталовложениин хэмжээн 1954 онойхидо орходоо 112 процент болоо, тэрэ тоодо: гүрэнэй байрын барилгада мүнгэ зөөри һомололго 1954 онойхитой жэшэбэл, 1955 ондо 11 процентээр ехэ болоо.

Гүрэнэй капитальна һомололгын жэлэй түсэб 99,2 процент дүүргэгдээ, тэрэ тоодо: гэр байрын барилга 96 процент, һургуулинуудые, эмнэлгын эмхи зургаануудые, хүүгэдэй садууд болон үхибүүдэй яслинуудые барилга 89 процент дүүргэгдээ.

Барилгын гол шухала трестнүүд барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые иимээр дүүргээ гэбэл:

«Бурмонголстрой» трест	80 процент
«Забайкаллестранстрой» трест	101 процент
Тимлюйстрой трест	107 процент

V. Эд бараа худалдалга

1955 ондо гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай талаар эд бараан республикын ажалшадта 1954 онойхидо орходоо (сасуулагдаһан сэнгээр) 6 процент, тэрэ тоодо эд хэрэглэгшэдэй кооперациин талаар 8 процент ехээр худалдагдаа.

1955 ондо эд бараа розничноор худалдаха гүрэнэй түсэб хамта дээрээ республика дотор 100,4 процент дүүргэгдээ, тэрэ тоодо: худалдаа наймаанай сетиин талаар 100,5 процент, ниитын эдеэ хоолой талаар 99,8 процент дүүргэгдэһэн байна.

Тиихэдэ худалдаа наймаанай зарим организацинуудай түсэбэй дүүргэлтэ иимэ гэбэл:

	1955 ондо жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
Улан-Удын Горпромторг	91
Улан-Удын Горпищеторг	99,4
Главгастроном	103
Главунивермаг	101
Ресторанууд болон столовонуудай трест	98
Продснабууд болон ОРС-нууд	99
Бурмонкоопсоюз	104

VI. Культурна барилга болон элүүрые хамгаалга

Республикын городууд болон хүдөө нютагуудта дунда һургуулинуудай тоо олошорһон байна. 1955 ондо дунда һургуулинуудай тоо, хүдөөгэй ба хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудые оруулалсан, 9 процент олон болоо. Тиихэдэ дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абагшадай тоо 1954 онойхидо орходоо 25 процент олошороо.

Республикын территори дээрэхи дээдэ, тусхай дунда һургуулинууд 1955 ондо арадай ажахыда хүдэлмэрилхөөр 1400-гаад залуу мэргэжэлтэдые гаргаа.

1955 оной зун арба мянга шахуу үхибүүд пионерскэ лагерьнуудта, үхибүүдэй санаторинуудта амарһан, мүн зунай үедэ үхибүүдэй садууд, хүүгэдэй байшан болон яслинуудай үхибүүд хүдөөгэй сэсэрлиг газарнуудта эмхитэйгээр гараһан байна.

1955 ондо үхибүүдэй садуудай тоо 19 процент, тэндэхи һууринууд 53 процент олошороо. Саг үргэлжын ба саг зуурын яслинуудай тоо 9 процент, тэндэхи һууринууд 25 процент олошороо.

Клубууд, библиотекэнүүд олон болоо. Киноустановконуудай тоо 7 процент олошороо. Гэбэшье, киносетиин хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Илангаяа хүдөө нютагуудта кино харуулга муугаар табигданхай.

Больницанууд ба нарайлалгын гэрнүүдэй койконуудай тоо 1954 онойхитой сасуулхада 5 процентээр олон болоһон байна.

Республика дотор зургаан зуу гаран врачууд хүдэлмэрилнэ.

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлени.



Сухын МТС-тэ тракторнууд ... аргаар заһабарилагдана. ...тор машинануудые түргэнөөр, һайнтайгаар заһабарилхын ту... хи механизаторнуудай дунда ... ургэнөөр дэлгэрбэ. Мүрысөө ... дэй нэгэн Федор Григорьевич ... үдэрэйнгоо даалгабарине саг ургэ... процентһээ дээшэ һайн шана... дүүргэдэг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Хохря... дэлмэрилжэ байна.

З. Веснинагай ...

Республикын МТС-үү... трактор, комбай... заһабарилгын ябаса ... 1956 оной феврали... 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ проце...)

МТС-үүд	Трактор заһабарилга
Түнхэнэй	119,4
Тимлюйскэ	118,4
Хориин	105,4
Үдын	102,9
Кяхтын	102,8
Эгэтын	102,3
Ехэ-Кударын	102,1
Сэлэнгын	100,0
Саянтын	100,0
Суулгын	100,0
Хамнигадайн	100,0
Кабанскын	100,0
Цагаан-Усанай	98,2
Үшөөтэйн	95,7
Пограничина	95,6
Итанциин	92,8
Селендумын	91,8
Баргажанай	90,3
Хэжэнгын	89,4
Сухын	88,8
Ново-Брянска	88,8
Тарбагатайн	88,6
Бага-Куналейн	87,6
Бичурын	87,5
Ехэ-Куналейн	85,0
Иволгын	84,7
Куйтунска	83,7
Окино-Ключевскойн	80,7
Курбын	78,8
Закаменай	77,4
Сосновско	76,9
Гашейн	76,4
Торнин	69,6
Бургалтайн	67,3
Кыренэй	67,3
Хонхолойн	54,0
Чесанын	46,9
Жиримскэ	45,6
Республика дотор	86,3

Республикын колхозу... наг шэбхэ гаргаха, с... тогтоохо хүдэлмэрину... ябаса тухай 1956 о... февралиин 1-нэй мэд...

Аймагууд	Наг шэбхэ гаргалга (процентээр)
Заиграйн	14,9
Мухаршэбэрэй	13,8
Прибайкальска	10,7
Бичурын	10,3
Кяхтын	8,5
Кабанскын	8,1
Хэжэнгын	7,8
Торнин	6,9
Тарбагатайн	6,5
Кударын	6,5
Байкало-Кударын	5,9
Сэлэнгын	5,9
Түнхэнэй	5,7
Зэдын	4,0
Яруунын	3,7
Баргажанай	3,4
Курумканай	3,2
Иволгын	2,4
Хорнин	2,3
Закаменай	2,3
Республика дотор	6,7

...убликын аймагуудай колхозуудта hү hаалгын ябаса тухай 1956 оной февралиин 1-нэй мэдээн

	hү hааха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Үнеэн бүриhөө hаагдаhан hүн (литрээр)	Тэрэ тоодо hүүлшын арбан хоног соо hаагдаhан hүн (литрээр)
	11,7	219	24,0
	11,4	165	9,1
	11,0	176	17,5
	10,8	148	18,0
	10,8	168	18,0
	10,8	121,6	18,5
	10,3	168	27,1
	10,2	103,1	12,0
	9,9	174,8	24,8
	9,5	73	5,8
...ска	9,4	229,1	34,6
	9,2	177	14,0
	9,0	163,6	14,3
...рэй	8,8	141,4	13,8
...йн	8,7	188,7	31,7
...й	8,6	87,9	9,0
...й	7,4	107,6	11,3
	7,1	118,7	13,5
	6,9	141,2	13,8
	6,1	121,0	17,9

...р манай газетэдэ толилогдо... республикын колхозуудта ... ябаса тухай мэдээн дээрэ... да, ажахын энэ жэлдэ hү ...ой амжалтатайгаар дүүргэг... дань hанаа зобомоор бо...

...ын колхозуудта яахадаа ...гаар hаагданаб гэхэдэ, ...үгэлгые дээшэлүүлхын ту... ...уудай партийна организа... ...он правленинүүд, МТС-үү... ...рилэгшэд эрид шууд хэм... ...үй, энэ шухала хэрэгтэ анха... ...р табина. Малажал хүг... ...й ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ ...хон аймагуудай партийна, ...органууд үшөөл халирхай... ...рилдэг байhан зандаа, тэ... ...ү hаалишад болон малшад... ...ай эдэбхи үүсхэлые дэмжэ... ...н уялгана түрүүшүүлэй ам... ...р дүүргэхэ, бэрхэшээлнүү... ...хэрэгтэнь туhалнагүй, hү ...ээлүүлхэ талаар түрүү дүй ...дэлгэрүүлхын түлөө оролдо...

..., советскэ органуудай оло... ...рилэгшэд зарим гүүртэнүүд ...озуудта hү hаалгын ямараар ...рние мэдэнэгүй, заримдаа ...дэ, фермэдэ hүнэй ехээр гү, ...hаагдаад байhанине мэдэхэ... ...й байдаг. Иимэрхүү барим... ...кало-Кударын, Заиграйн, Сэ... ...агуудта үзэгдэнэ.

...ые бодотоор дээшэлүүлхын ...лажалай байдалые, малhаа ...ашаг шэмын абтажа байhа... ...р мэдэхэ, малшадай мүры... ...гоор хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй ...ээ фермэнүүдтэ, тус тус ...э ямар байдалай тохёолдоод ...сар үргэлжэ мэдэжэ байха, ...экономикые гүнзэгыгоор ...хирэ-хирэ болоод лэ бэшэ, ...үргэлжэ тус тус hаалишадай ...гаа ямараар дүүргэжэ бай... ...hү hааха түсэбэй ямараар ...байhанине шалгажа байха, ...тонь малшадта зүбшөөл заа... ...байха хэрэгтэй.

...н. Байкало-Кударын, Барга... ...рүмканай болон бусад зарим ...малажал халирхайгаар хү... ...эг байhан зандаа. Эдэ айма... ...ртиин айкомууд болон аймгүй...

сэдкомууд малшадай эрилтые hайнаар мэдэнэгүй, тэдэндэ туhалнагүй, үнеэдhээ hү hаалгые дээшэлүүлхын ба малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдhөө шанга эрилтэ хэнэгүй. Малажалые халирхайгаар хүтэлбэрилгые парти эрид буруушааhан байна. Тиимэhээ дээрэ дурсагдагша аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд малажалые хүтэлбэрилгэеэ hайжаруулха тушаа хэмжээ абаха ёhотой.

МТС-үүдэй директорнүүд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд малажалай ямараар хүгжөөгдэжэ байhанда, мүн тэрэшэлэн hү hааха түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байhанда колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө дутуугүйгөөр харюусаха ёhотой байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэшье, ойлгосотойшье байна. Зүгоор, энэ харюусалгаяа Кабанскын МТС-эй директор нүхэр Васильевай мэдэржэ, малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ ба МТС-эйнгээ харьяата колхозуудтэ үнеэдэй hү үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө уялтаяа ойлгожо байhаниинь харагданагүй. Хэбэрынь нүхэр Васильев урданайхидаал адляар МТС-эйнгээ хүдэлмэрние хэды гектар зөөлэн хахалалга хэhээрээ, ороohото культурануудай түсэбтэ ургаса абаhаараа сэгнээд hууна. Юуб гэхэдэ, мүноо малай үбэлжэлгые үхэл гарзагүйгөөр, эмхитэй hайнаар үнгэргэхын, колхозуудта hү hаалгые дээшэлүүлхын түлөө МТС-эй зүгhөө хэгдэhэн юумэн харагданагүй. hая болотор МТС малайнгаа тэжээл фермэнүүдтээ дүтэлүүлжэ зөөхэ хүдэлмэридэнь колхозуудтаа туhалангүй байба, фермэнүүдые механизацилха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, малайнгаа тэжээл уридшалан бэлэдхэхэ, буйлуулха хүдэлмэридэнь механизаторнууд малшадта туhалнагүй.

Энэ асуудалдэ нэгэдэхи секретарь нүхэр Коновалов түрүүтэй партиин айкомой ямараар хандадагынь мүн лэ ойлгогдоногүй. Бүдүүншье, шэмэтэшье, концентрированнэшье тэжээлээр элбэг Байкало-Кударын аймагай колхозуудай hү hаалгаар республика дотороо эгээ hүүлшын hууринуудай нэгые эзэлжэ байhыень ондоо юугээршье тайлбарилхын аргагүй. Энэ аймагтай хүршэ Прибайкальска аймагай колхозуудые абажа хараха болоо hаа, үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай муу байhан дээрэhээ ороohото культурануудайшье, үбhэ ногоонойшье ургаса байкало-кударынхидта орходоо тэдэнэр hураггүй багаар абаhан байна. Хэды тиимэшье hаа, Прибайкальска аймагай колхозууд ажахын энэ жэлэй үнгэрэгшэ 4 hара соо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 229 литр, hүүлшын 10 хоног соо 34,6 литр hү hаагаа. Харин Байкало-Кударын аймагай колхозууд ажахын жэлэй үнгэрэгшэ hаранууд соо үнеэн бүриhөө оройдоол 141 литр, тэрэ тоодо hүүлшын 10 хоног соо 13,8 литр hү hааhан байна. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, арга боломжо ехэтэй байhан аад, Байкало-Кударын аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы органууд, МТС, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө hанаагаа зобоногүй, тэжээлээ зүбөөр хэрэглэжэ, үнеэдэйнгээ hү үгэлгые дээшэлүүлхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдээ механизацилха, малайнгаа байрануудые дулаалха, үнеэдые уянда байлгажа hааха хүдэлмэридэнь малшадтаа туhалнагүй.

Үшөө нэгэ жэшээ харуулмаар. Зэргэлээд байдаг Хориин, Заиграйн аймагай колхозууд адлирхуу хэмжээнэй үбhэ тэжээлтэй. Зүгоор, эдэ хоёр аймагуудай колхозуудта үнеэдhээ hү hаалга ондо ондоо байна. Хориин аймагта үнгэрэгшэ 4 hара соо үнеэн бүхэнhөө 148 литр hүн hаагдажа, hү hааха түсэбэй 10,8 процент дүүргэгдээд байхада, Заиграйн аймагта энэ саг соо үнеэн бүриhөө 121 литр hүн hаагдажа, hү hааха түсэб оройдоол 6 процент дүүргэгдээ.

Заиграйн аймагай колхозуудай гээгдэжэ ябаhан шалтагаан юуб гэхэдэ, аймагай партийна, советскэ органууд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хүдэлмэрние халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, үнеэдэй hү үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малшадай эдэбхи үүсхэлые элсүүлнэгүй, үйлэдбэридэ түрүү арга дүршэл болон наукын туйлалтануудые муугаар нэбтэрүүлнэ.

Оролдолго хүсэлөө гаргаа hаа, үнеэдhээ хэдэ дахин ехэ hүнэй hаагдаха байhан тухай Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Энэ колхоздо 1955 оной октябриин 1-hээ 1956 оной январиин 1 хүрэтэрхи саг соо үнеэн бүриhөө сүүдхэдээ дунда зэргээр оройдоол хахад литр hүн hаагдадаг байhан юм. hү hаалгын иимэ хангалтагүйгөөр ябажа байхада, колхозой правлени эрид шууд хэмжээ абажа, фермэ дээрээ хүдэлмэриин үдэрэй гурим тогтооhон, үнеэдээ уянда байлгажа эдеэлүүлдэг болгоhон, солоомо үнеэдтэ үгэхынгөө урда тээ уридшалан буйлуулдаг, амта оруулдаг болгоhон байна. Тиигэhэниинь январь hара соо үнеэдhээ hү hаалга эрид дээшэлбэ. Мүноо эндэ сүүдхэ соо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2.8 литр hүн hаагдадаг болоо. Тиигэжэ колхоз 80-яад хоног соо хамта 7600 литр hү hааhан байгаа hаа, hүүлэй 10 хоног соо 3200 литр hаагаа гэхэ гү, али hү hаалгаяа 4 дахинhаа үлүүгээр дээшэлүүлээ.

Иигэжэ hү hаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо колхоз, аймаг бүхэндэ бии. Гансал юун хэрэгтэйб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хооhон үгөөрөө бэшэ, харин бодото хэрэгээрээ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ ёhотой.

Гэхэ зуура, малажалай олохон фермэнүүдтэ нийтэ-политическэ ба ойлгуулламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, hү hааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, КПСС-эй XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө hаалишадай дунда ёhотой мүрысоон эмхидхэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Иигээд хохи хабар дүтэлжэ, малай үбэлжэлгын эгээл бэрхэшээлтэй, харюусалгатай сагууд ерэхэнь. Колхозууд фермэнүүдэйнгээ хүдэлмэрние хайшан гэжэ эмхидхэнэб, эгээл тэрээнhээ 1956 ондо hү hааха түсэбэй дүүргэлтэ дулдыдаха байна. Мүноо зорилго юуб гэхэдэ, бүхы колхозуудта үбhэ тэжээл уридшалан буйлуулжа, амтаруулжа, малда үгэдэг болохо, фермэнүүд дээрэ ажалай гурим наринаар сахиха, аргатай байгаа hаа, үнеэдые уянда байлгажа тус тус нормотойгоор эдеэлүүлхэ, hү hаалгын тоо бүридхэлые наринаар хэжэ байха, hү hаалгые дээшэлүүлhэнэй түлөө материальна талаар урмашуулгын хэмжээнүүдые наринаар сахиха хэрэгтэй.

hү hаалгын дүнгүүдые фермэ бүхэндэ—үдэр бүри, машинно-тракторна станцинууд болон аймагуудта 5—5 хоногтоо заатагүй гаргажа байха шухала.

Колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүдэлмэриингөө ехэнхи сагта малажалай фермэнүүд дээгүүр ябажа, hаалишадта тодорхой даалгабаринуудые үгэдэг болохо, тэдэндэ туhалха зэргэтэй. Фермэнүүдтэ тоо бүридхэлые hайжаруулха, hаалишад болон бусад малшадта ажалай нэмэлтэ түлбэрние саг болзортонь үгэдэг болохо, фермэнүүдые культурна ба худалдаа наймаанай талаар hайнаар хангадаг болохо шухала.

Манай республикын малшад 1956 ондо хэмжээ-ябуулганууд соо хараалhан hү hааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ, hү тушаалгаар гүрэнтэйгөө саг болзортоо тооһохо аргатайшье, тиихэшье ёhотой.

АЛДУУ ДУТУУНУУДАА ЭЛИРҮҮЛБЭ

(Сэлэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой тоосоото суглаанhаа)

...э колхозой гэшүүдэй тоо... ...лаан болобо. Колхознигууд ...дээрээ үнгэрэгшэ жэлэйн... ...мэриин дүнгүүдые зүбшэн ...алдуу дутуунуудаа, хэрэг... ...арга боломжонуудаа эли... ...саашанхи замуудаа ха... ...байна.

...ой правлениин түрүүлэгшэ В. Башинов тоосоото элид... Элидхэлшэ үнгэрэгшэ жэл... ...гдаhан зарим амжалта ту... ...хэ зуураа, колхозой хүдэл... ...ии байгаа ехэхэн дутагдал... ...лирүүлээ. Колхоз 1954 он... ...ынгээ ажахыhаа хамта 1 200 мянга гаран түхэригэй ...од оруулhан байгаа hаа, ...э жэлдэ 1 миллион 600 ...ран түхэригэй олзо абаа. ...урда жэлынь колхознигуу... ...та үдэр бүхэндэ 1 түхэриг ...хубаагдаhан байгаа hаа, ...3 түхэриг хубаагдаа.

...олхоз эдлүүриингээ газарай... ...дуу малайнгаашье талаар ...томохон колхозуудай нэгэн ...та 40 мянга шахуу гектар ...ин газартай. Тэрэ газарай ...хубинь үбhэ ногооной hай... ...адаг бэлшээриин ба сабша... ...азарнууд, тариянай поли... ...и. Колхозой малажалай фер... ...э хамта 20 мянга гаран тол... ...у мал, хони ямаад тоологдо...

...ье, колхоз үрэжэл hайнтай ...hайнаар эдлэжэ шадана... ...б гэхэдэ, эдлүүриин газарай ...ар бүхэндэ гаргажа үзэхэ... ...ноohон, мяхан, үндэгэн тон ...бтана. Үнгэрэгшэ жэлдэ ...үриhөө оройдоол 676 литр ...гдажа, түсэбөөр хараалаг... ...орходоо 135 мянган литр ...аар абтаа. Мүн хонидhоо ...багаар хайшалагдажа, 30 ...ноohон хэмжээ-ябуулга... ...хараалагдаhан түсэбhөө ...ар абтаhан байна. Хонин бү... ...ройдоол 1,7 килограмм ноо... ...шалагдаа.

...й ашаг шэмын бага байhа... ...шалтагаануудые элидхэл... ...үгэ хэлэhэн колхознигууд... ...рүүлхые оролдобо. Эндэ малhаа ашаг шэмэ яахадаа багаар абтанаб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ, тэжээл элбэг ехээр бэлдэнэгүй. Гадна, үүлтэр hайжаруултын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Малай тоо толгойн удаанаар олошордог, ашаг шэмын багаар абтадаг байhанай үшөө нэгэ гол шалтагаан гэхэдэ, мал олоороо hубайрна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ мал бүриhөө оройдоо 69 хурьган, 62 тугал абтаа.

— Үбhэ тэжээл дутамагаар бэлдэдэгшье hаа, малай харууhа, эдеэлүүлгые муугаар эмхидхэдэг, hү, ноohо, мяха ехээр абахын түлөө шангаар тэмсэдэггүй дээрэhээ ниитынгээ малhаа ашаг шэмэ багаар абанабди, — гэжэ элидхэлшэ нүхэр Башинов хэлэбэ.—Гадна, малаа типовой hайн байрануудаар үшөө хангажа шадаагүйбди. Энэ ушарhаа фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэнөөр механизацилха аргагүйдэнэбди.

Элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэhэн колхознигууд саашадаа газар эдлүүрилгын культурые дээшэлүүлхэ шухала байhан тухай онсолон тэмдэглээ. Юуб гэхэдэ, хүрьhэнэй муугаар эдлүүрилэгдэдэг, агротехникын заабаринуудай бүдүүлигээр хазагайруулагдадаг байhанай гэмээр ороohо тариянай болон хүдөө ажахын бусад культурануудай өөдэгүй бага ургаса хуряагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороohото культурануудай тарилгын талмайн гектар бүриhөө оройдоол 5,4 центнер ургаса хуряагдаа.

Селендумын МТС-эй механизаторнуудай полевой хүдэлмэри шанар муутайгаар хэдэгысэнь үгэ хэлэhэн олон колхознигууд шангаар шүүмжэлээ.

Колхознигууд артелиингээ правлениин хүдэлмэрние хурсаар шүүмжэлhэн байна. Илангаяа ажалай эмхидхэл hайжаруулха, ажалай журам шангадхаха шухала байhан тухай хэдэн хүн хэлэбэ. Архи уудаг, hамуу hальхай ябадал гаргадаг хүнүүдтэй колхозой правлени болон партийна организаци шангаар тэмсэнэгүй гэжэ 60 гаран наhатай колхозник Цыдемпил Эрдынеевич Чойжамцуев хэлэбэ.

— Колхознигуудые материальна талаарнь урмашуулха хэрэгтэ парти, правительство шухала анхаралаа хандуулдаг, гэжэ ахалагша хонишон Зунды Падмитов хэлэбэ.— Гэбэшье, энэ шухала хэмжээ — ябуулга манай колхоздо муугаар бэелүүлэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы отарын hубай хонидой шэгнүүлэгдээгүй байhан дээрэhээ зундаа бэлшээжэ таргалуулhанайнь түлөө хонишодто ажалай нэмэлтэ түлбэри үгтөөгүй.

— Малдаа үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэмнай Селендумын МТС ехэ туhа хүргэхэ ёhотой гэжэ колхозник нүхэр Самандуев хэлэбэ. — Теэд МТС малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри хүсэд тооногүй. Оролдожо ургуулhан ногооемнай механизаторнууд дээгүүр сабшажархидаг заншалтай.

Селендумын МТС-эй тракторна бригадануудай муу хүдэлмэри тухай колхознигууд Бимбаев, Таршанаев болон бусад мүн лэ хурсаар шүүмжэлжэ хэлээ.

Тракторна болон тариянажалай бригадануудай хоорондоо нягта барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ ёhотой байhан тухайнь 6-дахи тракторна бригадын бригадир Шишмарев хэлэбэ.

Шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл хэhэн нүхэр Мункуев хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэдэг баримтануудай гарадаг тухай мэдээсэбэ. Жэшээлхэдэ, колхозой амбаарhаа эдеэ хоолой зүйлнүүд миин саарhаар хүнүүдтэ үгтэдэг зандаа.

Колхознигууд суглаан дээрээ дутуу дунданууддаа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлхэтээ хамта, малай ашаг шэмэ, хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганuудые бэелүүлхээр хараалба. Колхозой ниитын ажахые хүтжөөхэ дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абтаа.

Ц. Раднаев.



Урогой эхилхын
Урда тээхэнэ,
hурагшадай hууридаа
hуугаад байхада
Шангахан санитар
Шалгажа оробо.

Хэнэйшье жэхыхээр
Хэлэжэ захалба:
—Альгаяа харуула,
Арыень шалгуула.
Доошоо тонгой,
Хүзүүеш харахам,

Дээшээ үлы,
Хоолойеш шалгахам...
Санитар ингэжэ
Саашань хэлэнэ:
—Сэбэр ябахада
Сэдьхэлдэ аятай,

hалан ябахада
hанаанда үрүүтэй.
Сэбэр ябахада
Сэзжэ hонор,
hалан ябахада
hанаан балар.

И. ДЕНИСОВЭЙ фото. Ш. НИМБУЕВАЙ шүлэг.

hУРГУУЛИИН ХҮДЭЛМЭРИИЕ АЖАБАЙДАЛТАЙ НЯГТА ХОЛБООТОЙГООР ЯБУУЛХА

Байкало-Кударын аймагай Корсаковска дунда hургуулиин ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эдэбхитэд КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, hургуулиин үмэнэ табигдажа байhан зорилгонуудые бодотоор шиидхэхын тулада hургуули болон колхозой хоорондохи холбоо барисаае саашаданъ бэхижүүлэе гэжэ республикын бүхы hургуулинуудта хандаhан байгаа. Энэ үүсхэлыень республикын hургуулинууд болон колхозууд халуунаар дэмжэнэ.

Патриотическа хүдэлөөн

hургуулинуудта политехническэ hуралсал саашаданъ hайжаруулха, промышленна болон хүдөө ажахын мүнөө үеын үйлэдбэриин шухала hалбаринуудтай hурагшадые танилсуулха, hуралсалые үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулан, hурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэжэ Советскэ Союзай арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тухай КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проект соо заагдана. Коммунистическэ партиин энэ заабарине советскэ арад, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад баяр баясхалантайгаар угтажа абаад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Мүнөө манай hургуулинууд шэнэ программаар хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Табадахи —зургаадахи классуудта гар ажал заагдана. Тиихэдэ hуралсалай жэлhээ эхилэн 8—10 классуудта машиноведенеэр, хүдөө ажахыгаар, электротехникээр практикумууд ябуулагдажа байна. Тиимэhээ манай залуу үетэн эрдэм номдо hурахатаяа хамта шэнэ техникые гүнзэгыгөөр шудалан, арадай ажахын ямаршье hалбарида ажаллажа шадаха мэргэжэлтэй болохо байна.

Залуу үетэнние ингэжэ hургахадамнай манай hургуулинуудта олониитын организацинууд ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Тэрэнэй ашаар республикын олон hургуулинууд техникэ элбэгтэй материальна базатай боложо эхилээ. Республикын промышленна предприятинуудай ба МТС-үүдэй коллективүүд хуушарhан, зүгтөө hуралсалай хэрэгтэ ашаглагдамаар түхеэрэлгэнүүдые hургуулинуудта бусаалтагүйгөөр үгэнэ.

Иимэ патриотическа хүдэлөөнэй ашаар манай hургуулинууд мүнөө 44 трактортай, 22 автомашинатай, 10 комбайнтай, 67 станогтой, электричествээр ябуулагдадаг 34 двигатель ба генераторнуудтай, хүдөө ажахын 86 машинатай, хамта дээрээ 200 гаран мянган түхэригэй техникэтэй болоо.

КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд соо табигдаhан энэ шухала заабарние бэелүүлхэ зорилготойгоор Улан-Удын судна заhабарилгын заводой коллектив 55 мянган түхэригэй түхеэрэлгэ Улан-Удын 2-дохи дунда hургуулида үгөө. Тиихэдэ модоной Клюевскэ завод 16-дахи дунда hургуулида 50 мянган түхэригэй түхеэрэлгэ үгэбэ. Сэмбын фабрика 35-дахи дунда hургуулида мастерской түхеэржэ үгэбэ. Тэрэшэлэн 3-дахи авто-транспортна конторын, Зэдын комбинадай ба бусад олон коллективүүд энэ патриотическа хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Мүн тэрэшэлэн Баргажанай, Ехэ-Кударын, Хамнигадайн, Сэлэнгын, Селендумын, Тарбагатайн, Ехэ-Куналейн МТС-үүдэй коллективүүд олон тооной тракторнуудые, комбайнуудые хүдөө ажахын бусад машинануудые hуртуулинуудта үгөө. Жэшээнь, Баргажанай МТС 10 трактор, 3 автомашина, хүдөө ажахын машинануудай 12 мотор ба электро-двигательнүүдые, бусад олон түхеэрэлгэнүүдые Курумканай аймагай hургуулинуудта үгөө. Мүн Хамнигадайн МТС 5 трактор, 2 автомашина, 2 комбайн, хүдөө ажахын 21 машина дүтын hургуулинуудта үгэбэ.

Республикын промышленна предприятинуудай ба МТС-үүдэй коллективүүд слесарна инструментнүүд болон бусад жэжэ түхеэрэлгэнүүдээр hургуулинуудые хангажа, политехническэ hуралсалые эрхилхэ хэрэгтэнь манай hургуулинуудта горьтойхон туhаламжа үзүүлнэ.

Тиибэшье, эдэ түрүү коллективүүдэй hайн hайхан үүсхэлые зарим предприятинууд ба МТС-үүдэй коллективүүд дэмжээгүй байhаар. Заиграйн, Яруунын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Хэжэнгын, аймагуудай промышленна предприятинуудай, МТС-үүдэй коллективүүд хэды арга боломжотой байбашье hаа, энэ талаар hургуулинуудта батаар туhална. Мүн энэ патриотическа хүдэлөөндэ республикын леспромхозуудай эдэбхитэйгээр оролсоогүй байhаниинь гэмшэлтэй байна.

hургуулинуудта политехническэ база байгуулха хэрэгтэ олониитын эмхи зургаанууд, түбхын түрүүндэ промышленна предприятинууд ба МТС-үүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бэзэ гэжэ найдагдана.

И. Булнаева, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

Корсаковайхидай жэшээгээр

hургуули болон колхозой хоорондохи холбоо барисаае саашаданъ бэхижүүлхэ талаар Байкало-Кударын аймагай Корсаковска дунда hургуулиин багшанарай коллективэй ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эдэбхитэдэй гаргаhан үнэтэ үүсхэлые тус аймагай олохон hургуулинууд, колхозууд, МТС-үүд болон промышленна предприятинууд халуунаар дэмжэжэ байна. Корсаковайхидай хандалга бэшэг Оймурска, Шергинскэ болон бусад сельсоведүүдэй hургуулинуудай багшанарай болон колхозуудай эдэбхитэдэй хамтын суглаанууд дээрэ хэлсэгдээ. Советскэ арадай ажана байдалые улам саашаданъ hайжаруулха гэhэн парти, правительствын халуун анхаралда харюу болгон колхознигууд, багшанар колхозуудай экономико болон культурые түргэнөөр хүгжөөхэ, hургуулинуудай hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрние hайжаруулха, политехническэ hуралсал дэлгэрүүлхэ талаар уялгануудые абана.

Жэшээнь, hуралсалай үйлэдбэриин мастерскойе байгуулхадань Оймурска дунда hургуулида Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз туhа хүргөө. Дубининска загаhанай завод 6 киловатт хүсэтэй электростанцине, «Третья пятилетка» гэжэ олзоборилгын артель верстагуудые энэ hургуулида үгэбэ. Мүн «Путь к коммунизму» колхозой правлени Шергинскэ долоон жэлэй hургуулида дарханай тоног үгөөд, Хандалинска эхин hургуулида гэр байрануудые заhабарилхын тула хүдэлмэришэдые эльгээбэ.

hурагшадые үйлэдбэритэй танилсуулха зорилготойгоор hургуулиин коллективүүд предприяти, МТС болон колхозуудта тэдэнние экскурсяар хододоо абаашадаг, ажалай түрүүшүүлтэй тэдэнние уулзуулдаг байна. Энэ хэрэгтэнь колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, МТС болон промышленна предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд hургуулинуудта туhаламжа үзүүлнэ.

М. Мангадаев.

Тон шухала үүсхэл

Зэдын аймагай Петропавловкын дунда hургуули үнгэрэгшэ жэлэй туршада Молотовой нэрэмжэтэ хүршэ колхоздоо ехэхэн туhаламжа үзүүлээ.

Кукурузын баян ургаса абаhан Вершининэй суута звенодо оролсожо, Петропавловкын дунда hургуулиинхид 9 гектар газар дээрэ кукуруза тарижа ургуулhан байна. Мүн 1955 ондо Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермэдэ энэ hургуулиин багшанар, hурагшад 120 тонныи баттаамжатай силоснэ башни барижа үгэhэн юм. Нэгэ набтар башнида тэдэнэр силос даража үгөө. Зунай эхеэр hурагшад полинуудай буртаг үбhые түүжэ үгөө hэн. hаяхан hурагшадай уран hайханай самодеятельность колхозой гэшүүдтэ концерт табиба.

1956 оной гараhанhаа хойшо, Петропавловкын дунда hургуулиинхид колхоздо туhалха талаар хүдэлмэреэ нэгэншье hуларуулаагүй, 5 тонно үнэhэ ба шубуунай аргал суглуулаад, колхоздо үгэхээ байна.

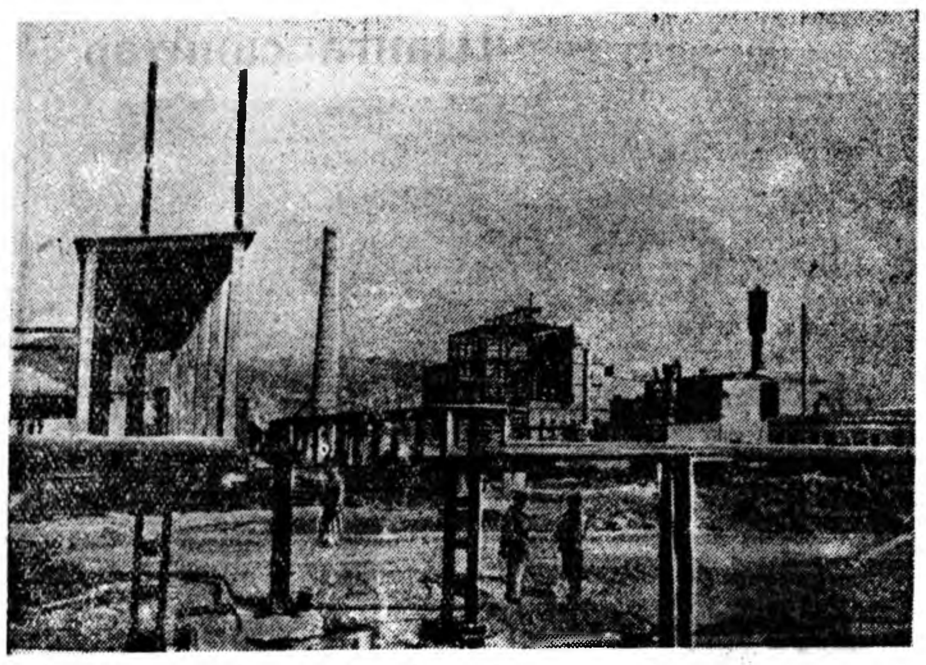
hургуулиин комсомольско, пионерскэ организацинууд суута хонишон Чойбсоновой отарые ба нэгэ hүнэй фермые шефтээ абаа.

Эдир шефүүд малайгаа хорёо хото сэбэрлэхэдэнь, үбhэ солоомо зөөхэдэнь малшадта туhалалсана, hонирхолтой ном, шэнэ газетэ уншажа үгэнэ.

hаяхан республиканска газетэнүүдтэ толилогдоhон Байкало-Кударын аймагай Корсаковска дунда hургуулиин хандалгые манай hургуулиинхид ехэ ханалтатайгаар угтаба.

Багшанараймнай коллектив энэ хандалгые зүбшэн хэлсэхээ байна.

В. Межников, Петропавловска дунда hургуулиин директор.



Албаниин Арадай Республика. Жэл соо 150.000 тонно нефть сэбэрлэхэ завод Церриктэ баригдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефть сэбэрлэхэ заводой барилгын талмай харуулагдана.

Албанска телеграфна агентствын фото.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой аяншалга тухай материалнууд Индидэ хэблэн гаргагдаба

Азиин оронуудта Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой аяншалһан тухай документнүүдые Индиин олониитэ ехээр һонирхоно. Иимэ документнүүдтэй брошюра 100 мянган хэһэг тиражтайгаар Индидэ барлан гаргагдаа. Индидэ, Бирмэдэ болон Афганистанда аяншалха үедөө Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүд ба хэһэн мэдүүлгэнүүд, тэрэшэлэн документальна материалнууд тэрэ брошюра соо толилогдоһон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ Н. А. Булганинай хэһэн элидхэл ба Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ мүн лэ иимэ тиражтайгаар брошюра болгон гаргагдаа.

(ТАСС).

ГДР-эй премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй зургаанай мэдээсэл

Техническэ орёо түхеэрэлгэтэй хэдэн баллон Германска Демократическа Республикын территори дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ олдожо, усадхагдаһан байна гэжэ ГДР-эй премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй зургаан февралиин 1-дэ мэдээсэбэ. Эдэ баллонуудай хэмжээниинь томонууд юм. Баллонууд соо дээрэһээ газар нютагуудые фотографировалан буулгаха радиоустановкануудтай нэгэ тонно шэгнүүртэй аппарадууд тодхогдоһон байгаа. Иимэ баллонууд США-да бүтээгдэдэг юм. Тиигээд Баруун Германиин ба скандинавска оронуудай территори дээрэһээ табигдадаг.

Иимэ ушар сохом һүйдхэлгын ябуулга болоно. Тиимэһээ уласхоорондын ёһондо харша байна гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Тайваниие амгалан ёһоор сүлөөлхэ тухай „Гуанминжибао“ газетэ иигэжэ бэшэнэ

«Тайваниие амгалан ёһоор сүлөөлхэ» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо «Гуанминжибао» газетэ иигэжэ заана. Тайваниие Холбоото Штадуудай булимтаран абалга ба Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ тэрэнэй убайгүйгөөр хамааралсалга Тайвань шадар түгшүүрилтэй оршон байдал тохёолдуулаа. Тайваниие Холбоото Штадуудай эзэмдэлгэ саашадаа удаан саг соо үргэлжэлжэ шадахагүй, харин эзэрхэг түримхэйшүүл Хитадай территори дээрэһээ гаража ошохо ёһотой гэжэ газетэ бэшэнэ.

Тайваниие зэбсэгэй хүсөөр сүлөөлхэһөө гадна, мүн амгалан ёһоор сүлөөлхэ арга бии юм гэжэ КНР-эй правительствын нэгэтэ бэшэ зааһаниие онсолон тэмдэглэхэ зуураа, газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Тайваниие сүлөөлгэ бүхы хитад арадай патриотическа уялга болоно. Дайсанай урдаһаа хамтаараа ябуулга хэхын тулада бидэнэр бүри нягтаар эмхидэн жагсаха ёһотойбди. Тайвань руу зугадан ошоһон гоминдановска сэрэгэй ба захиргаанай хэрэгүүдые эрхилдэг хүнүүд Тайваниие амгалан ёһоор сүлөөлхэ замда орожо, Хитадые хүсэдөөр нэгэдүүлхэ хэрэгтэ, Азида болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулха... Тайваниие Хитадтай нэгэдүүлхэ, тиигэжэ хитад арадай хүлисэлдэ хүртэхэ сагынь тулажа ерээ».

Түгэсхэлдөө газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Тайвань дээрэ ажаһуудаг манай эхэ оронойхид, мүн Тайвань руу зугадан ошоһон бүхы хүнүүд эхэ оронойнгоо уряада һайнаар харюусажа, патриотизмын туг доро жагсаад, Тайванииe амгалан ёһоор сүлөөлхын ба агууехэ эхэ ороноо хүсэдөөр нэгэдүүлхын түлөө бүхы хитад арадтай хамта тэмсэхэ бээз гэжэ бидэнэр этигэнэбди».

(ТАСС).

Хайдерабадта эмхидхэгдэһэн Бүхэиндийскэ промышленна выставкэ дээрэ советскэ павильон нээгдэбэ

ДЕЛИ, февралиин 2. (ТАСС). Хайдерабадта эмхидхэгдэһэн Бүхэиндийскэ промышленна выставкэ дээрэ советскэ павильон январиин 31-дэ нээгдээ.

Хайдерабад штадай главна министр Рамакришна Рау павильониие нээгээ. Инди хадаа нэгэдэхи табанжэлэйнгээ түсэбые мэнэ һаяхан дүүргээд, хоёрдохи табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилхэнь. Тиимэһээ Инди дэлхэйн бүхы түрүү оронуудтай, тэрэ тоодо Советскэ Союзтай һайн сэдьхэлэй харилсан ажаллалга эмхидхэхэ, мүн туһаламжашье абаха зэргэтэй болоно гэжэ тэрэ мэдүүлээ. «Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаанай улам хани һайн боложо байһанда би ехээр баясанаб, мүн манай харилсан ажаллалгын саашадаа хүгжэхэ байһанда этигэнэбди. Бидэнэр Советскэ Союзһаа олон юумээр, мүн СССР манайхиһаа зарим юумээр һургаал абажа шадаха байна» гэжэ тэрэ хэлээ.

Выставкые нээлгэ дээрэ СССР-һээ Индидэ байдаг посол М. А. Меньшиков байлсаа. Худалдаа наймаанай, экономическа ба техническэ талаар харилсан ажаллалга үргэдхэхын тулада алишье таладаа ашагтай туһатай экономическа харилсаа хүгжөөхые Советскэ Союзай ба Индиин правительство хүсэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Советскэ Союзтай харилсаагаа һайжаруулхые Бразилиин олониитэ эринэ

Советскэ Союзтай болон арадай демократиин оронуудтай худалдаа наймаанай харилсаа тогтоохын түлөө хүдэлөөн Бразилида үргэдэнэ гэжэ бразильска «Импренса популар» газетэ февралиин 1-дэ мэдээсээ. Американска «Висион» журналай редакторай асуудалнуудта Н. А. Булганинай үгэһэн харюуе ба Советскэ Союзай болон Латинска Америкын оронуудай хоорондо холбоо барисаа үргэдхэхэ тухай һанамжые конгрессэй гэшүүд Раньели Массили, Сулфо Малман, Аурелио Виана, Мигель Леусси, Сезар Прието гэгшэд һайшаагаа гэжэ газетэ заана.

Бразильска эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй хүтэлбэриин мэдүүлгые «Импренса популар» газетэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. «Алишье таладаа ашагтай туһатай байхаар бүхы оронуудай хоорондо һайн харилсаа, мүн экономическа ба культурна холбоо барисаа тогтоохын түлөө хүдэлөөн Бразилида мүнөө үедэ үргэдэжэ байна... Иимэ һайн холбоо барисаа тогтоохо эрмэлзэлгэ орон дотор национальна эрмэлзэлгэ болоод байна гэжэ бидэнэр батаар мэдүүлжэ шадаха байнабди».

ТАСС).

Французска залуушуулай делегаци Чехословакида ерэбэ

ПРАГА, февралиин 2. (ТАСС). Чехословацка залуушуулай союзай уряалаар французска залуушуулай делегаци Прагада ерээ гэжэ Чехословацка телеграфна агентство мэдээсэнэ. Французска залуушуулай 9 организациин түлөөлэгшэдһөө делегаци бүридэнэ.

Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр Пирсонэй мэдүүлгэ

Канадска общинануудай палатада гадаадын политикын талаар үгэ хэлэлгэ январиин 31-дэ эхилээ. Канадын правительствын гадаадын политика тухай гадаадын хэрэгүүдэй министр Пирсон дэлгэрэнгы мэдүүлгэ хээ. Корейдэ ба Индо-Хитадта дайн байлдаанай зогсоогдоһонһоо уламжалан тогтоһон шэнэ оршон байдалые ба һүүлэй үедэ «пекинскэ правительствын» ябуулдаг политикые хараадаа абан Хитадай Арадай Республикын правительствые мэдэрхэ тухай асуудалые канадска правительство хаража үзөө гэжэ тэрэ хэлээ.

«Хитадай правительство гэжэ Пекинэй коммунистическэ правительство хэзээдэшье мэдэрэгдэхэгүй юм гэһэн һанамжые бидэнэр буруушаанабди» гээд тэрэ хэлээ.

Пирсон иигэжэ мэдүүлээ: «Континентальна Хитадые коммунистнуудай хинажа байһан баримтые бидэнэр мэдэрхэ ёһотойбди... Чан Кай-шиин националистическэ правительство континент дээрэ засагаа тэхэрюулэн абажа магад юм гэһэн үндэһэгүй тухайлбаринуудта манай политика үндэһэлхэ ёһогүй. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадые Чан Кай-шиин правительствын түлөөлөөд, вето хэхэ эрхые хэрэглэн бусад гэшүүдэй хүсэл эрмэлзэлгэдэ һаад тохёолдуулжа байһан ушарай таарамжагүй байһаниинь улам бүри эли боложо байна. Ямар нэгэн уялга өөртөө абажа, Хитадай эрье шадарай аралнуудай түлөө националистическэ правительствын тэмсэл хэлгэдэнь бидэнэр туһалха ёһогүйбди гэжэ би тоолоноб. Удаань, Советскэ Союзда аяншалаад ерэһэн тухайгаа Пирсон дэлгэрэнгыгээр хэлээ.Ород арадай хүндэтэйгөөр ба хани һайнаар угтадаг заншалтай байһые тэрэ тэмдэглээ.Ород арад хадаа өөрынгөө гүрэнэй туйлалтануудаар омогорхоно, эб найрамдалые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. «Хамтын хүсэтэй ба хамтын баялигтай энэ гүрэнэй хүсэн түгэлдэр байһыень би һайнаар мэдэжэ бусаһан байнаб» гэжэ Пирсон хэлээ.

Тиихэтэй хамта, Советскэ Союзые муушалһан үгэнүүдые хэлэжэ, Советскэ Союзай гадаадын политикын уг зорилгые буруугаар харуулхые оролдоһон ба США хадаа «эб найрамдалые аршалан хамгаалагша болоно» гэжэ Пирсон нэрэлһэн байна.

(ТАСС).



Хабаровскa
найска райо
дай дунда А
букович Гейк
болонхой. Тэ
бүри ан бар
3—8-дахин
юм. Энэ ж
даалгабариие
процент дүү
риин сезон
даалгабаря 5
дүүргэхэб гэһ
абанхай.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ:
А. К. Гейкер.
ТАСС-эй

Шатараар РСФСР-эй түрүү һуур... ээлхын түлөө

(Зүүн Сибириин ба Дальна Востогой зон...

Шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Иркутск городто түрүүшын мүрысөөн боложо байна.

Эндэ Сибириин ба Дальна Востогой 20 бэрхэ шатаршад 2 ондоо боложо хубаараад, наадажа байна. Бүлэг бүхэндэ түрүүшын 4 һуури эзэлһэн шатаршад хоёрдохи мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэтэй болоно.

Шатараар СССР-эй спортын мастерай кандидат Сумкин (Улан-Удэ), 1-дэхи разрядтайшуул: Васильев (Хабаровск), Гайдук (Иркутск), Головков, Мельников (хоюулаа Магаданай), Кукарский (Красноярск), Прутовых (Красноярска хизаар), Сампилов (Улан-Удэ), Хомушку (Кызыл), Ясюлюнас (Томск) гэгшэд 1-дэхи бүлэгтэ наадана.

2-дохи бүлэгтэ шатараар СССР-эй спортын мастерай кандидат Ручкин (Чита), 1-дэхи разрядтайшуул: Колесников (Сахалинай область), Концкий, Явербаум (хоюулаа Иркутскын), Куриканов (Благовещенск), Ю. Мельников (БМАССР), Никэт (Хабаровск), Таппыров (Якутска АССР), Ревич (Красноярска хизаар), Шабанов (Магадан) хабаадалсана.

1-дэхи бүлэгэй 1-дэхи турта Сампилов Ясюлюнастай эдэбхитэйгээр наадаһанай эсэстэ тэрэнээ шүүгээ.

Головков Хомушку гэгш...
вых Мельниковые шүүбэ...
скын чемпион Кукарск...
БМАССР-эй чемпион Су...
шэд шанга тэмсэлэй һү...
бэ. Васильев Гайдук хоё...
хожом үргэлжэлүүлэгдэ...

Хоёрдохи турта ул...
Сампилов Сумкин хоёр...
тэнсэбэ. Ясюлюнас Голо...
сильев Хомушку гэгш...
Прутовых гэгшые, В. Мел...
карскиие шүүһэн байна.

Гурбадахи турта Сумки...
никовтэй наадахадаа...
шангаар добтолжо, ила...
Сампилов Головковтой м...
тэйгээр наадажа шүүбэ...
Васильевта, Хомушку П...
Гайдук Кукарскида шүү...

Хоёрдохи бүлэгэй 1,...
турнуудта манай шат...
Меньшиков наадаһан 2 па...
шолуулһан, нэгэ парти...
байна.

Гурбан турай һүүл...
группын Сампилов 2,5 о...
сильев 2 очкотой ба хо...
жэлүүлхэ нэгэ партитай...
Прутовых 2—2 очкотой...
2-дохи группада Ручк...
той, Шабанов 2 очкото...
ков нэгэ очкотой ба хо...
жэлүүлхэ нэгэ партитай.

А.

Санашадай аяншалга

Хойто-Байгалай аймгүйсэдкомой дэргэдэхи физкультура ба спортын комитет КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ санашадай аяншалга эмхидхэбэ. Январиин 29-дэ зургаан санашад Нижне-Ангарск, Байкальск, Томпа, Кабаний мыс, Давишинскэ кордон, Курбулик, Баргажанай адаг, Катково, Кика, Турунтаево, Улан-Удэ гэһэн маршрудаар гараһан юм. Эдэ санашад 10 үдэрэй турша...
лометр талые гаталха з...
гоор замда гараа юм.

Февралиин 2-ой мэдээ...
шадай команда Байгал...
татайгаар гаталаад, То...
нютагһаа Кабаний мыс...
раба.

Команда Зуев, Р...
Трескин, Попов, Заев,
гэгшэдһээ бүридэнхэй.

А. И...

США-гэй ПРОФСОЮЗУУД ТУХАЙ

Холбоото Штадуудай профсоюзна ажабайдалда һаяхан ехэ событи болоо. Профсоюзна тон томо хоёр нэгэдэлнүүд — Ажалай американска федераци (АФТ), Үйлэдбэриин профсоюзуудай конгресс (КПП) хоюулаа нэгэдэхэ тухай шиидхэбэринүүдые съезднүүд дээрээ абаа. Тэдэ организацинуудай нэгэдэлгын съезд мүн лэ иимэ удхатай шиидхэбэри баталан абаа. Тиигэжэ «Ажалай американска федераци ба Үйлэдбэриин профсоюзуудай конгресс» гэһэн нэрэтэй профсоюзна шэнэ федераци США дотор бии болоо. Съезд дээрэнь мүн тэрэшэлэн федерациин устав ба хүтэлбэрилэгшэд баталагдаа. АФТ-гэй түрүүлэгшэ байһан Мини гэгшэ тус федерациин түрүүлэгшээр томилогдоо, КПП-гэй түрүүлэгшэ байһан Рейтер гэгшэ—шэнэ федерациин түрүүлэгшын 27 орлогшонорой нэгэниинь ба федерациин дотор байгуулагдаһан Үйлэдбэриин профсоюзуудай комитедэй түрүүлэгшэнь болгогдон томилогдобо.

Профсоюзай нэгэ федераци байгуулхадаа, США-гэй профсоюзна хүдэлөөнэй бутаралгые болюулхабди гэжэ АФТ-гэй ба КПП-гэй хүтэлбэрилэгшэд найдуулба. Тиимэ бутаралга 1935 ондо болоод, 20 жэлэй турша соо үргэлжэлһэн байна. 1935 он болотор Холбоото Штадуудта Ажалай американска федераци (АФТ) гэжэ профсоюзна гансал нэгэдэл байгаа. Энэ нэгэдэлэй съезд дээрэ 1935 оной октябрьда бутаралга болоо. Бутаралга болохын урда тээ АТФ-гэй профсоюзууд цеховой шэнжээр эмхидхэгдэдэг байжа, хүдэлмэришэдые мэргэжэл мэргэжэлээрнь нэгэдүүлдэг, гол түлэб мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдһөө бүридэдэг һэн. Съездын олохон делегадууд, АФТ-гэй зарим хүтэлбэрилэгшэд профсоюзуудые үйлэдбэриин шэнжээр эмхидхэхэ, тайлбарилан хэлэбэл, мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдһөө гадна, мүн промышленностиин зарим һалбаринуудай хүдэлмэришэдыешье профсоюзуудта нэгэдүүлхэ гэжэ эрид шууд эриһэн байна. Зүгөөр, АФТ-гэй олонхи хүтэлбэрилэгшэд энээндэ эсэргүүсэн профсоюзуудай хуушаараа цеховой шэнжээрээ эмхидхэгдэдэг байхын түлөө тэмсээ һэн. Профсоюзуудые үйлэдбэриин шэнжээрнь эмхидхэхэ гэжэ оролдогшод съездһээ гаража ошоһон байна. Тэдэнэр профсоюзна олохон организацинуудай зүгһөө дэмжэгдэжэ, 1935 оной ноябрьда Үйлэдбэриин профсоюзуудай комитет байгуулаа һэн. Энэнь 1938 ондо үйлэдбэриин профсоюзуудай комитет (КПП) болгогдоһон байгаа.

КПП түрүүшээр США-гэй хүдэлмэришэдэй тэмсэлдэ һайн үүргэ дүүргэдэг байгаа. Жэшээнь, автомобиль ба самолёт бүтээдэг промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюз, булад шудхадаг промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюз мэтын тиимэ томо профсоюзуудые байгуулаа һэн. Тэдэ профсоюзуудта промышленностиин бүхэли һалбаринуудай мэргэжэлтэйшье, мэргэжэлгүйшье хүдэлмэришэд орожо нэгэдэдэг байгаа. Гэбэшье, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр профсоюзна баруунай талын удамаршад хархис этэгээдүүдэй талада орожо, АФТ КПП хоёр хоорондоо илгаагүй шахуу болоо һэн. Энэнь профсоюзна хоёр нэгэдэлнүүдэй ниилэхэ тухай хэлсээ хэжэ эхилхэ ябадал хүнгэдхөө. Зүгөөр, нэгэ федераци байгуулха тухай хэлсээ хэхыень АФТ-гэй ба КПП-гэй ударидагшадые баадхаһан үлэмжэ шухала, бусадшье шалтаганууд бии байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ США-гэй доодо шатын профсоюзна организацинууд нэгэдэлтэй болохоёо бүри ехээр эрмэлзэдэг болоо. Нэгэдэлтэй болоо һаа, өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хангахын, салин хүлһэеэ ехэ болгохын, ажал хүдэлмэриингөө услови һайжаруулхын, профсоюзна хүдэлөөе улам бэхижүүлхын түлөө тэмсэлээ, мүн хүдэлмэришэдтэ эсэргүү хуулинуудтай тэмсэлээ бүри шангадхаха шэнэ арга боломжо олгохо байна гэжэ хүдэлмэришэд тоолоно.

Һүүлэй хоёр жэл соо США-гэй доодо шатын профсоюзна олохон организацинууд, тэрэнэй тоодо автомобильна ба авиационно промышленностиин нэгэдэмэл профсоюз ажалшадай эрхые монополинуудай хаһадаг ябадалда эсэргүүгээр тэмсэхыень хүдэлмэришэдые уряалһан шиидхэбэри баталан абаа. Ушарынь США-гэй конгрессэй һүүлэй гурбан сесси тон томо монополинуудай хүсэлые бэелүүлэн, профсоюзуудта эсэргүү зорюулагдаһан арба гаран хуулинуудые гаргаа. Хүдэлмэришэдтэ эсэргүү Браунелл-Батлерай шэнэ хуулиие конгрессэй һайшааһанай һүүлээр КПП-гэй гүйсэдхэхэ комитет «бүхы профсоюзуудые байлгаха гү, али үгы хэхэ тухай асуудал шиидхэхэ эрхые энэ хуули правительствода олгоно» гэжэ бэшээ. Браунелл-Батлерай хуули хадаа «засаг баригша политическэ ажал ябуулагшадай интерестэй таарадаггүй» бүхы профсоюзуудые усадхаха зорилготой байна гэжэ мяха-консервын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюз «Пэкингхауз уоркерс» гэһэн хэблэлэйнгээ орган дотор бэшээ һэн.

Энээнтэй нэгэн хамта промышленнигуудай национальна ассоциациин үүсхэлээр «ажал хэхэ эрхэ» гэдэг тухай хуулиие нютагай органуудай гаргахын түлөө кампани дэлгэрһэн байна. Эдэ хуулинуудай ёһоор, профсоюзууд гол шухала эрхэнүүдһээ мүн лэ хаһагдаха байна.

Хүдэлмэришэдтэ эсэргүү хуулинуудые үүдхэгшэ томо капитал бии байгаа профсоюзуудые үгы хэхэ гэһэн, Урда зүгтэ профсоюзуудые байгуулхагүй. ашаг олзоёо улам ехэ болгохо, түсэбөө бэелүүлхэ гэһэн зорилготой байна гэжэ тэдэ хуулинуудые тодорхойлон харуулха зуураа, Холбоото Штадуудай профсоюзна газетэнүүд, жэшээлхэдэ, «Трейнмен ньюс», «Юнион», «Ойл уоркер» газетэнүүд бэшэнэ.

Хүтэлбэрилжэ байгаа профсоюзна нэгэдэлнүүдыемнай һуларуулхаяа гү, али үгы хэхэеэ байна гэжэ «ажалшад ба капиталистнуудай хоорондоо хани барисаатай байхые» номнодог АФТ-гэй ба КПП-гэй удамаршадтаншье эли болонхой. Профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд байха ябадалдамнай аюул тохёолдожо байна гэжэ тэдэнэр ойлгоо. Тиимэһээ нэгэдэл туйлагдаал һаа, профсоюзууд «тон томо корпорацинуудай добтолгонуудһаа, дайсадай олон тоото добтолгонуудһаа бэеэ аршалжа шадаха байна» гэжэ Мини, Рейтер гэгшэд нэгэдэхэ тухай шиидхэбэриин абтаһан АФТ-гэй ба КПП-гэй съезднүүдтэ хэһэн элидхэлнүүд соогоо мэдэрээ.

Стачкануудые дарахын, профсоюзда добтолго хэхын тула американска капиталистнууд хүдэлмэришэдтэ эсэргүү хуулинуудые һүүлэй үедэ бүри олоор хэрэглэдэг болобо гэжэ КПП-гэй түрүүлэгшэ Рейтерэй элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ.

АФТ-гэй ба КПП-гэй нэгэдэмэл съездын делегадууд ажалай асуудалнуудаар США-гэй мүнөөнэй гадаадын политикые шүүмжэлһэн резолюци абаа, хүдэлмэришэдтэ эсэргүү Тафта-Хартлиин хуулиие, «ажал хэхэ эрхэнүүд» тухай хуулинуудые болюулха гэжэ ерээ.

Гэхэ зуура, шэнэ федерециин удамаршад «Ажалай американска федерациие ба Үйлэдбэриин профсоюзуудай конгрессые» хүдэлмэришэдэй бодото интерестэй огто таарахагүй замаар ябуулха хүсэлтэй байна гэжэ тэдэ удамаршадай хэлэдэг үгэнүүд, хэдэг хэрэгынь гэршэлэн харуулна. Энээниие, жэшээнь, федерациин устав тушаа съезд дээрэ зарим делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд гэршэлнэ. Мяха-консервын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай түрүүлэгшэ Лесли расова газаашалгада, профсоюзууд дотор ямаршье яһатанай тэгшэ эрхэтэй байха ябадалда хабаатай уставай статьянуудые тодо хурса болгохо тухай дурадхаа. Энэ дурадхалые федерациин удамаршад буруушааба.

Нэгэдэлгын съездэ зорюулан Мини Рейтер хоёрой бэшэһэн резолюциие обёормоор байна. «Хүйтэн дайнай» политика бэелүүлхэ, энэ политикын уг зорилгонуудые үлэмжэ шанга аргаар дүүргэхэ гэж...
золюци дотор дурадхагд...

«Коммунистическэ аю...
тэй тэмсэлдэ хүдэлмэри...
сүүлхэ шухала гэжэ Мини...
ёрой хэлэһэн мэдүүлгэ ю...
гэбэл, эдэ удамаршад С...
дэлмэришэдэй анхарал...
тэмсэл хэхэ ябадалһаа һ...
монополиин добтолгодо п...
дай эсэргүүсэлтэ хэхэ яб...
ларуулха байна гэжэ мүн...
гэршэлэн харуулна. Ф...
толгойлдог АФТ-гэй боло...
порфбюрократууд капитал...
ба хүдэлмэришэдэй хоор...
гиин хани харилсаатай» б...
панхаруутаһан реформис...
риие өөрынгөө политик...
һуури болгоно. «Ажал ка...
хани харилсаатай байха»,...
зые капиталистнуудай б...
ришэдэй хоорондо хубаа...
хэбэртэйгээр шашалдаха...
союзай удамаршад ур...
адляар хүдэлмэришэн а...
ресые капиталистнуудай...
мэдэлдэ оруулха һанаата...
жэ харуулна.

Баруунай удамаршад...
американска федераци б...
риин профсоюзуудай ко...
пэч организациие амери...
монополинуудай хүсэһэн зам...
ка шадаха шадахагүй...
шадаа мэдэгдэхэ байна. Д...
тын профсоюзна орган...
хүдэлмэришэн ангиин ин...
гаалха политика бэелүүл...
дерациин хүтэлбэришэд...
шууд эринэ гэжэ һүүлэй...
римтанууд гэршэлэн хару...

Н. ...

Редактор Д. Л. ЛОБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и переводов культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00679. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.